

COVID-19 vaikutus Keski-Suomalaisten pk-yritysten kassanhallintaan

Valtteri Watia

Opinnäytetyö
Huhtikuu 2021
Liiketalouden ala
Tradenomi (AMK), liiketalouden tutkinto-ohjelma

Tekijä(t) Watia, Valtteri	Julkaisun laji Opinnäytetyö, AMK	Päivämäärä Huhtikuu 2021
	Sivumäärä 63	Julkaisun kieli Suomi
		Verkojulkaisulupa myönnetty: x
Työn nimi COVID-19 vaikutus Keski-Suomalaisten pk-yritysten kassanhallintaan		
Tutkinto-ohjelma Liiketalouden tutkinto-ohjelma, Tradenomi (AMK)		
Työn ohjaaja(t) Aki Laaksonen		
Toimeksiantaja(t)		
<p>Tiivistelmä</p> <p>COVID-19 on vaikuttanut koko maailman toimintaan ja järjestyttänyt yrityksiä ympäri maailman. Suomessa yrityksiä on joutunut maksuvaikeuksiin koronapandemian aikana. Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, kuinka COVID-19 on vaikuttanut Keski-Suomalaisten pk-yritysten kassanhallintaan, maksuvalmiuteen ja tulevaisuuden toimenpiteisiin.</p> <p>Teoreettisessa viitekehyksessä määritellään kassanhallinnan tärkeitä peruspilareita. Maksuvalmiutta tarkastellaan rahoituskriisin näkökulmasta sekä pureudutaan erilaisiin tulevaisuuden näkyymiin. Opinnäytetyön tutkimus tehtiin kvantitatiivisena ja aineisto hankittiin verkkokyselyn avulla. Kysely lähetettiin 150 yritykselle ja se oli avoinna 21.12.2020-14.01.2021. Vastauksia saatiin yhteensä 19 kappaletta, joten vastausprosentiksi muodostui 12,6%.</p> <p>Tutkimuksesta selvisi, että COVID-19 on vaikuttanut hyvin vähän vastanneiden yritysten maksuvalmiuteen ja kassanhallintaan. Yrityksien maksuvalmius on jopa parantunut koronan aikana. Kassatilanne on ollut vastanneilla yrityksillä hyvällä mallilla ja sen parantamiseen ei ole vaadittu suurempia toimenpiteitä. Kassanhallintaan pidettiin, kuitenkin tärkeänä asiana koronan aikana. COVID-19 vuoksi yritykset ovat panostaneet tulevaisuuteen riskienhallinnalla sekä uusien liiketoimintamallien kehittämisellä.</p>		
Avainsanat (asiasanat)		
COVID-19, kassanhallinta, maksuvalmius		
Muut tiedot (Salassa pidettävät liitteet)		

Author(s) Watia, Valtteri	Type of publication Bachelor's thesis	Date April 2021 Language of publication: Finnish
	Number of pages 63	Permission for web publication: x
Title of publication The impact of COVID-19 on the cash management of SMEs in Central Finland		
Degree programme Bachelor's Degree Programme in Business Administration		
Supervisor(s) Aki Laaksonen		
Assigned by		
Abstract <p>COVID-19 has affected global operations and shaken businesses around the world. In Finland, companies have experienced payment difficulties during the pandemic. The purpose of the thesis was to find out how COVID-19 has affected the cash management, liquidity and future measures of Central Finland SMEs.</p> <p>The theoretical framework defines the important pillars of cash management. Liquidity is examined from the perspective of the financial crisis and different future measures are addressed. The research of the thesis was done quantitatively and the material was obtained with the help of an online survey. The survey was sent to 150 companies and was open from 21.12.2020 to 14.01.2021. A total of 19 responses were received, so the response rate was 12.6%.</p> <p>The results revealed that COVID-19 has had very little impact on the liquidity and cash management of responding companies. The liquidity of companies has even improved during the corona. The cash situation of the responding companies has been a good and no major measures have been required to improve it. Cash management was considered, an important issue during the corona. Due to COVID-19, companies have invested in the future risk management and the development of new business models.</p>		
Keywords/tags (subjects) COVID-19, cash management, liquidity		
Miscellaneous (Confidential information)		

Sisältö

1	Johdanto	7
2	Tutkimusasetelma	8
2.1	Tutkimusongelma	8
2.2	Tutkimusmenetelmät	8
3	Yrityksen kassanhallinta ja maksuvalmius	13
3.1	Kassanhallinta	13
3.1.1	Myyntisaatavien hallinta	14
3.1.2	Ostovelkojen hallinta	17
3.1.3	Varastonhallinta	18
3.2	Maksuvalmius	20
3.2.1	Maksuvalmiuden periaatteet	20
3.2.2	COVID-19 pandemian vaikutuksia maksuvalmiuteen	21
3.2.3	Maksuvalmiuden suunnittelu	23
4	Tutkimustulokset	25
4.1	Taustamuuttajat	26
4.2	Maksuvalmius	29
4.3	Kassanhallinta	36
4.4	Tulevaisuus	43
5	Johtopäätökset	48
6	Pohdinta	51
	Lähteet	53
	Liitteet	56

Kuviot

Kuvio 1. Opinnäytetyön määrällinen tutkimusprosessi.....	10
Kuvio 2. Kassanhallinnan keskeiset prosessit	14
Kuvio 3. Myyntitulojen kassaanmaksuketju.a	15
Kuvio 4. Myyntisaamisten kiertoaika kaava.....	17
Kuvio 5. Ostovelkojen kiertoaika kaava.....	18
Kuvio 6. Varaston kiertoaika kaava.....	20
Kuvio 7. Kassabudjetin rakenne.....	25

Taulukot

Taulukko 1. Yritysten toimialat.....	26
Taulukko 2. Yritysten liikevaihto.....	27
Taulukko 3. Yritysten henkilöstömäärät.....	27
Taulukko 4. Tekeekö yritys ulkomaan kauppaa.....	28
Taulukko 5. Yritysten kotipaikkakunta	28
Taulukko 6. Yritysten enemmistö asiakkaat	29
Taulukko 7. Luottoriskin muutos vuonna 2020	29
Taulukko 8. Myyntisaatavien pidentyminen koronan aikana	30
Taulukko 9. Maksuvalmiuden erot vuoden 2019 ja 2020 välillä	31
Taulukko 10. Toimialojen maksuvalmiuden erot vuoden 2019 ja 2020 välillä	31
Taulukko 11. Liikevaihdon vaikutus maksuvalmiuden eroihin	32
Taulukko 12. Syyt maksuvalmiuden muutokseen	33
Taulukko 13. Väittämä luottotappioiden kasvusta 2020.....	34
Taulukko 14. Yritysten tehostaminen luotonvalvontaan koronan vuoksi.....	34
Taulukko 15. Yrityksemme on saanut maksuhäiriö merkinnän vuonna 2020	35

Taulukko 16. Perintätoimiston käyttäminen vuonna 2020	35
Taulukko 17. Yritysten laittaminen toimituskieltoon vuonna 2020	36
Taulukko 18. Kassanhallinnan merkityksen kasvu COVID-19 pandemian aikana	37
Taulukko 19. Käteisalennuksien käyttö	37
Taulukko 20. Käteisalennuksien antaminen	38
Taulukko 21. Maksuehtojen hyväksyminen vuonna 2020	38
Taulukko 22. Toimenpiteet asiakkaiden pyytäessä lisää maksuaikaa	39
Taulukko 23. Kassanhallinnan toimenpiteet	40
Taulukko 24. COVID-19 aiheuttamat kassanhallinnan toimenpiteet toimialoittain	41
Taulukko 25. Finnverasta haettu tuki	41
Taulukko 26. Business Finlandista haettu tuki	42
Taulukko 27. Käyttääkö yritys kassabudjetointia	42
Taulukko 28. Onko kassabudjetoinnin seurantaan kiinnitetty enemmän huomiota.....	43
Taulukko 29. Koronan vaikutuksen pieneneminen vuonna 2021	44
Taulukko 30. Koronan vaikutus tulevaisuuteen liikevaihtoon peilattuna	45
Taulukko 31. Kulutuskäyttäytymisen muutos	46
Taulukko 32. Riskienhallintaan panostaminen	46
Taulukko 33. Koronaan varautumisen toimenpiteet.....	47
Taulukko 34. Toimialojen toimenpiteet tulevaisuudessa koronan varalta	48

1 Johdanto

Koko maailma Suomi mukaan lukien on ollut hyvin erikoisessa tilanteessa vuoden 2020 alkupuolelta lähtien. Maailmanlaajuinen COVID-19 koronaviruspandemia on vaikuttanut ympäri maailmaa ja rajoittanut ihmisten liikkumista. Tällä on ollut suuri epäsuotuisa vaikutus yritysten toimintaan kaikkialla maailmassa, koska normaalin liiketoiminnan tuomat myyntituotot ovat laskeneet COVID-19:sta johtuen. Yritykset ovat joutuneet tämän myötä muuttamaan ja sopeuttamaan toimintaansa vallitsevaan tilanteeseen. (Yritysbarometri 2020.) Yrittäjät (2020), mukaan COVID-19 on tuottanut eniten ongelmia yli 10 henkilöä työllistävissä pk-yrityksissä. Maksuvaikeuksiin on koronan takia joutunut 23 prosenttia suomalaisista yrityksistä. (Yrittäjät, 2020.) Opinnäytetyöni tavoitteeni onkin selvittää, miten COVID-19 on vaikuttanut Keski-Suomalaisten yritysten kassanhallinnan, maksuvalmiuteen ja tulevaisuuden toimenpiteisiin. Työn tarkoituksena on antaa kuva siitä, kuinka koronaviruspandemia on vaikuttanut yritysten kassanhallintaan ja maksuvalmiuteen ja miten sen vaikutuksia on lähdetty torjumaan sekä miten yrityksen tilanne nähdään tulevaisuudessa.

Opinnäytetyöni alkaa teorialla, jossa käyn läpi tutkimukseni asetelmaa ja toimintotapoja tarkasti läpi. Opinnäytetyön luvun kolme teoreettisessa viitekehyksessä määrittellään kassanhallinnan tärkeitä peruspilareita. Maksuvalmiutta lähdetään tarkastelemaan rahoituskriisin näkökulmasta sekä pureudutaan erilaisiin tulevaisuuden näkymiin. Luvussa neljä käydään läpi tutkimuksen tulokset käyttäen määrällisen tutkimuksen analyysimenetelmiä ja verrataan kyselyn kysymyksiä eri taustamuuttujiin. Viidennessä luvussa käydään läpi tutkimuksesta tulleet johtopäätökset. Viimeisessä luvussa käydään läpi tutkimuksen onnistuminen.

2 Tutkimusasetelma

2.1 Tutkimusongelma

Tieteellinen työ vaatii aina tutkimusongelman. Ilman ongelmaa työtä on vaikea tehdä. (Kananen 2015, 45.) Hyvässä tutkimusongelmassa on yksinkertainen ja selkeä muoto. Se sisältää kysymyksen ongelmasta ja kiteyttää, mitä aiheesta halutaan tietää ja tutkia. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 2.3.1.) Ongelma onkin hyvin keskeisessä roolissa tutkimuksessa, sillä hyvällä määrittämisellä nostetaan tutkimuksen onnistumisen mahdollisuutta sekä hyötyä. (Heikkilä 2014, 20). Tutkimusongelma tässä opinnäytetyössä on ”Miten COVID-19 on vaikuttanut Keski-Suomalaisten pk-yri-tysten maksuvalmiuteen, kassanhallintaan ja tulevaisuuden toimenpiteisiin?”

2.2 Tutkimusmenetelmät

Tutkimuksen menetelmän valinta riippuu tutkimusongelmasta ja onko siihen kehitetty teorioita. Lähestymistavat yleensä jaotellaan laadulliseen ja määrälliseen tutkimukseen. (Kananen 2015, 66-67.) Laadullisessa tutkimuksessa ilmiö on uusi ja siitä ei ole tutkimustietoa tai kehitettyjä teorioita. Määrällisessä tutkimuksessa ilmiö on tunnettu ja siitä on kehitetty teorioita. (Kananen 2011, 12.) Erilaisiin menetelmiin perehtyminen on oleellista, jotta tutkija ei toimi vain vaistojensa varassa. (Saaranen-Kauppinen & Puusniekka 2006, luku 2.3.2.)

Kvantitatiivinen menetelmä

Opinnäytetyön tutkimusmenetelmä on kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. Kvantitatiivinen tutkimus tähtää yleistämään ilmiötä ja se vaatii ilmiön sekä tekijöiden tuntemista. Tekijät muutetaan muuttujiksi, jonka jälkeen muuttujat muovaantuvat mittareiksi. Mittareiden avulla voidaan tarkastella yksittäisen muuttujan vaikutusta

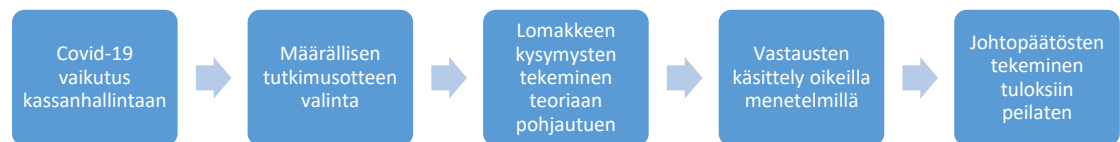
ilmiöön. (Kananen 2011, 12-13.) Kvantitatiivista menetelmää voidaan kutsua tilastolliseksi tutkimukseksi, joka vaatii suuren vastaajamäärän. (Heikkilä 2014, 15.) Suuri vastaajamäärä antaa tarkemman kuvan koko kohderyhmän mielipiteestä, kokemuksista ja asenteesta tutkittavaan asiaan. Vastaajia tulisi olla vähintään 100 kappaletta. (Vilka 2007, 17.) Kvantitatiivisen tutkimusprosessin avulla tutkija etenee työssään oikeassa järjestyksessä. Prosessi jaetaan yleisesti näihin viiteen osa-alueeseen:

1. Tutkimusongelman määrittäminen
2. Tutkimussuunnitelman laadinta
3. Lomakkeen laadinta ja aineiston hankinta
4. Aineiston käsittely
5. Johtopäätösten tekeminen

(Vilpas n.d, 3.)

Tutkimusmenetelmäksi valikoitu kvantitatiivinen eli määrällinen tutkimus. COVID-19 on yleisesti tunnettu ilmiö ja kassanhallintaan on kehitetty teorioita. Tutkimuksen tarkoitus on saada yleistä tietoa Keski-Suomen pk-yritysten kassanhallinnasta. Mää-

rällisellä tutkimuksella on mahdollisuus saada suurempi vastaajamäärä ja täten yleisempi kuva COVID-19 vaikutuksesta. Kuviossa 1 on kuvattu tämän opinnäytetyön kvantitatiivinen tutkimusprosessi.

Kuvio 1. Opinnäytetyön määrällinen tutkimusprosessi

Aineistonkeruumenetelmä

Tutkimuksen aineistonkeruuseen käytetään kyselyä. Kysely on aineiston keräämisen menetelmä, jossa kysymykset on vakioitu, joten kaikki vastaajat saavat täsmälleen samat kysymykset vastattaviksi. Kysely soveltuukin erinomaisesti suureen vastaajamäärään. (Vilkkä 2007, 27-28.) Kyselyn onnistumisen takaamiseksi on valittava tarkkaan kyselymenetelmä ja ohjelma. (Dillman, Smyth & Christian 2015, 301.) Tässä työssä käytetään internetkyselyä, joka toteutetaan Webropol-kyselyohjelman avulla. Internetin kautta tehtävät kyselyt antavat tiedon nopeasti tutkijalle. Kaikille vastaajille vastaustilanne on täsmälleen sama ja henkilö voi antaa täysin rehellisen vastauksen. (Cowless & Nelson 2015, 92-93.)

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa vastaajilta saadaan tieto kysymyksillä. Kysymykset voivat olla joko avoimia tai strukturoituja. Kysymykset pitäisi muotoilla niin, että vastaaja ymmärtää sen, vastaajalla on tieto aiheesta ja hän haluaa antaa vastauksen. (Kananen 2008, 25.) Avoimet kysymykset ovat helppo laatia, mutta ne ovat erittäin

työläitä käsitellä. Strukturoituihin kysymyksiin vastaajan on helppo vastata ja tulosten käsittely on nopeaa, mutta vastaukset voidaan antaa harkitsematta. (Heikkilä 2014, 47-49.) Onnistuneessa kyselyssä on mukana vain kysymyksiä, joista on hyötyä alkuperäisen ongelman ratkaisemisessa. Tarpeettomat kysymykset pitkittävät kyselyä ja vievät täten turhaan vastaajan ja tutkijan aikaa. (Kananen 2011, 49.) Tämän opin- näytetyön kysely tulee sisältämään pelkästään strukturoituja kysymyksiä. Suljetut ky- symykset ovat nopeampia käsitellä, kun vastaajamäärä on suuri. Kyselyn kestoa saa- daan rajoitettua ja näin motivoitua vastaajia osallistumaan tutkimukseen.

Määrällisessä tutkimuksessa valitaan pieni joukko vastaajia, joista syntyy otos. Tämän pienen joukon tulisi edustaa koko populaatiota, jota ilmiö koskettaa. (Kananen 2011, 17.) Otos saadaan käyttämällä otantamenetelmää. Otantatutkimus on erittäin hyö- dyllinen, jos perusjoukko on suuri ja tiedot halutaan nopeasti. Sopivan menetelmän löytäminen on ensiarvoisen tärkeää edustavan otoksen löytämiseen. (Heikkilä 2014, 31, 34.) Tässä opinnäytetyössä käytetään systemaattista otantamenetelmää. Syste- maattisessa otantamenetelmässä perusjoukosta valitaan tasaisin väliajoin yksiköitä otokseen. (Heikkilä 2014, 34.) Menetelmä toimiikin erityisen hyvin asiakasrekisterissä ja aakkosjärjestyksessä olevan perusjoukon käsittelyyn. (Vilka 2007, 53).

Tutkimuksen perusjoukko sisältää 150 Keski-Suomalaista pk-yritystä. Perusjoukko saadaan rajattua Fonecta finderin yritysrekisterin kautta. Tällä tavalla saadaan tark- kaan määriteltyä sijainti ja pk-yrityksen määritelmät. Pk-yritykseksi määritellään yri- tys, jolla on työntekijöitä alle 250 ja vuosiliikevaihto enintään 50 miljoonaa euroa. (Euroopan komissio 2015, 11). Kysely lähetetään sähköpostilla otokseen valikoiduille vastaajille. Tulen rakentamaan itse otantajoukon rekisterin kautta saamani perusda- tan avulla. Otantajoukon osalta kyselyyn vastaajat valitaan sillä perusteella, että hä- nellä oletetaan olevan tietämystä kassanhallinnasta, maksuvalmiudesta sekä miten yritys aikoo tulevaisuudessa näitä edellä mainittuja käsitellä. Vastaajat ovat esimer- kiksi toimitusjohtajia ja talousjohtajia tai -päälliköitä.

Analyysimenetelmät

Kvantitatiivisessa tutkimuksessa on tarkoitus selvittää riippuvuuksia, määriä ja syyseurauksia. Saadut tulokset voidaan yleistää populaatioon ja niiden perusteella voidaan muodostaa johtopäätöksiä. (Kananen 2011, 85.) Analyysitavan valintaan vaikuttaa se ollaanko tutkimassa yhtä muuttujaa vai usean muuttujan välistä yhteyttä. Yhtä tapaa käyttämällä aineistosta ei saada tarkinta tietoa irti. (Vilka 2007, 119.) Opinnäytetyön aineiston analyysissä käytetään Excel ohjelmaa. Analyysimenetelmänä käytetään suoria jakaumia, ristiintaulukoita sekä tunnuslukuja. Suorajakauma kertoo muuttujan luokkien yleisyyden aineistossa. Ristiintaulukoinin avulla pystytään selvittämään yhteyttä kahden muuttujan välillä ja miten ne vaikuttavat toisiinsa. Tunnusluvut esimerkiksi sisältävät tulosten keskiarvot. (Heikkilä 2014, 144, 161, 198).

Tutkimuksen luotettavuus

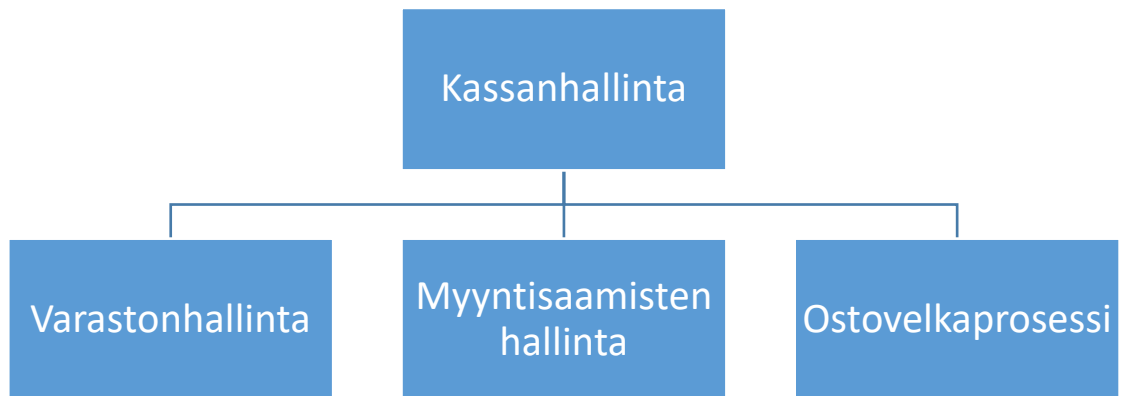
Tutkimuksen tarkoitus on olla luotettava ja antaa totuudenmukaista tietoa. Luotettavuutta voidaan arvioida käyttämällä valideetti- ja reliabiliteettikäsitettä. Reliabiliteetilla tarkoitetaan tuloksien pysyvyyttä, eli tutkimuksen toistamisesta seuraisi samat tutkimustulokset. (Kananen 2011, 118-119.) Tutkimuksen reliabiliteetissa tarkastellaan miten onnistuneesti otos edustaa perusjoukkoa, mikä on vastausprosentti ja millaisia mittausvirheitä tutkimuksessa on ollut. (Vilka 2007, 149-150.) Valideetti taas kuvaa, kuinka tutkimuksen kysymykset ovat onnistuneet ja ollaanko, niillä saatu vastaus tutkimusongelmaan. Valideettia on vaikea arvioida jälkikäteen, joten hyvän valideetin saavuttaminen vaatii, että kysymykset pohjautuvat teoriaan. (Heikkilä 2014, 177.) Tutkimuksen vaiheiden tarkka raportointi lisää tutkimuksen luotettavuutta. Tutkijan pitää osata perustella ratkaisut, jotta prosessi on luotettava koko tutkimuksen ajan. (Kananen 2011, 123).

3 Yrityksen kassanhallinta ja maksuvalmius

3.1 Kassanhallinta

Yritysten kassavarojen riittävyyden varmistaminen on erityisen tärkeää yrityksille. Laskuja, palkkoja ja muita kuluja ei voida maksaa tilinpäätöksen voitolla vaan siihen soveltuu vain raha, joka pitää löytyä pankkitililtä. (Koski 2012, 87.) Maksamalla velvoitteet ajallaan yritys mahdollistaa itselleen häiriöttömän toiminnan ja keskittymisen ydin liiketoimintaan. Maksuvelvoitteiden laiminlyönti taas tuo yritykselle turhia viivästyskuluja, tahraa yrityksen maineen ja pahimmillaan vie yrityksen jopa konkurssiin. Toisaalta liian suuri määrä rahaa pankkitilillä sitoo paljon yrityksen pääomaa ja yritys mahdollisesti hukkaa rahan tuottomahdollisuudet. (Ikäheimo, Laitinen, Laitinen & Puttonen 2011, 74.)

Kassanhallinta toimii tärkeänä osana yrityksen lyhyen aikavälin rahoituksen päätöksissä. Hyvän kassanhallinnan tavoitteena on saada mahdollisimman hyvä tuotto kassassa oleville rahoille. Yritys pystyy monilla eri operatiivisilla toiminnolla parantamaan rahanliikkuvuutta ja täten parantamaan sen tuottavuutta. (Martikainen & Vaihekoski 2015, 89.) Kuviossa 2 on esitetty kolme kassanhallintaan liittyvää prosessia.

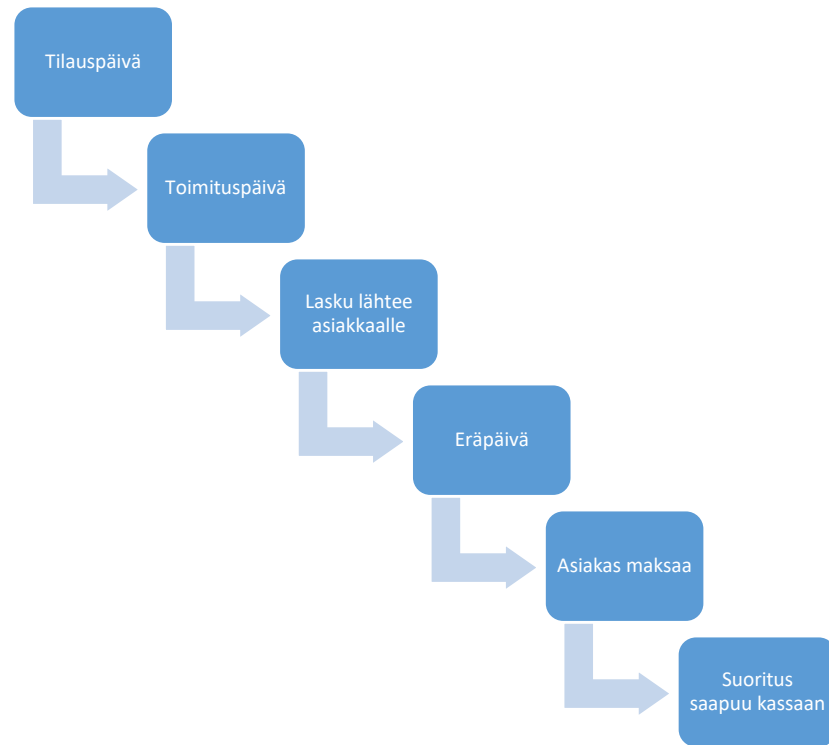
Kuvio 2. Kassanhallinnan keskeiset prosessit (Niskanen & Niskanen, 2013, 375.)

3.1.1 Myyntisaatavien hallinta

Myyntisaatavat kuuluvat yritysten liiketoimintaan, sillä yleisesti yritysten välisessä kaupassa myydyille tavaroille annetaan maksuaikaa. Yrityksen tulisi aina pyrkiä lyhyisiin maksuaikoihin, sillä rahan saavuttua tilille nopeammin saadaan raha siirrettyä tuottamaan muualle. Toisaalta liian tiukat maksuajat voivat vähentää myyntiä sekä heikentää asiakaskokemusta. Maksuehtojen näkyminen selvästi laskulla selkeyttää laskutusprosessin läpivientiä. (Niskanen & Niskanen 2013, 387-389.)

Yrityksen laskutusprosessi on kriittinen toiminto ja mikäli siinä on pahoja viiveitä tai virheitä se mahdollisesti heikentää maksuvalmiutta sekä vahingoittaa yrityksen imagoa. (Lahti & Salminen 2014, 78.) Kassanhallinnon näkökulmasta yritys voi parantaa myyntisaamisten kassaan saapumista tehostamalla tilausten läpivientiä, sillä mitä nopeammin tuote on asiakkaalla tai palvelu on suoritettu, sitä nopeammin on mahdollista alkaa laskuttamaan. (Martikainen & Vaihekoski 2015, 91-92.) Käteisalennusten

myöntämisellä yritys pystyy vauhdittamaan myyntisaatavien kotiuttamista. Alennuksen määrä on yleensä noin 2 prosentin luokkaa nettohinnasta. Alennukset syövät kannattavuutta, mutta toimivat hyvänä asiakassuhteen kohentajana ja voivat nopeuttaa rahojen saamista. (Niskanen & Niskanen 2013, 388.) Kuviossa 3 on esitetty myyntilasku prosessi.

Kuvio 3. Myyntitulojen kassaanmaksuketju. (Martikainen & Vaihekoski 2015, 91.)

Factoring

Korona kriisillä on ollut merkittävä vaikutus maksuaikojen pidentymiseen. Yritysten välisessä kaupassa maksuehdot ovat pidentyneet keskimäärin 21 päivästä 47 päivään. (Iskala 2020.) Factoring toimenpiteellä yritys pystyy myymään omat myyntisaamisensa rahoitusyhtiölle ja täten saamaan rahat heti käyttöönsä. Factoring rahoitus

on varsin hyödyllinen lyhyen aikavälin rahoituksessa, jos maksuajat ovat pitkät ja yritys tarvitsee rahoitusta välittömästi. Factoring on kuitenkin erityisen kallis vaihtoehto yrityksille ja sen käyttöä pitää aina miettiä tarkkaan. Rahoitusyhtiö tekee arvion saamisen arvosta ja maksaa yleensä noin 50-95% laskun summasta. Tämä vaikuttaa suoraan yrityksen kannattavuuteen negatiivisesti. (Sherman 2012, 152.)

Myyntilaskuprosessin kontrolli

Myyntilaskuprosessin kontrollien tarkoituksena on varmistaa, että yhtiö saa sille kuuluvat tulot. Kontrolli pyrkii varmistamaan, että kaikista laskutettavissa olevista annetuista palveluista ja lähetetyistä tavaroista tehdään myyntilaskut ja seurataan, että saatavista saadaan suoritukset. (Lahti & Salminen 2014, 197.) Luottoriski on läsnä melkein jokaisen yrityksen toiminnassa. Riski syntyy, kun yritys myy tuotteita tai palveluita asiakkailleen laskulla eli velaksi. Riski realisoituu, kun asiakas ei suorita veloitettaan ajallaan. (Niskanen & Niskanen 2013, 235.) Luotonvalvonnan tehtävänä onkin hallita näitä yritykseen kohdistuvia riskejä. Mikäli pitkiä maksuviivästyksiä tulee ilman selitettävää syytä, on ostaja laitettava toimituskieltoon välittömästi. Tehokas luotonvalvonta toimii proaktiivisesti ja pyrkii ennalta ehkäisemään riskejä jo ennen niiden toteutumista. (Lindström 2014, 173.)

Myyntisaatavien seuranta

Myyntisaatavien saldoja tulisi seurata päivittäin. Myyntisaamiset yleensä rahoitetaan lyhytaikaisella velalla ja sen vuoksi liian suuret myyntisaamisten saldot tulevat yritykselle kalliiksi. Toimenpiteillä ja ennakoivalla seurannalla yritys antaa hyvän signaalin rahoituslaitoksille sekä asiakkaille. Seuranta pystytään myös hyödyntämään kassasuunnitteluun, sillä siitä saadaan informaatiota asiakkaiden maksukäyttäytymisestä. (Niskanen & Niskanen 2013, 390.) Saamia voidaan seurata Kuvion 4 mukaisella kiertoajan kaavalla. Myyntisaamisten kiertoaika kaava kertoo keskimäärin, kuinka monta päivää myyntisaamisten tulossa pankkitilille kestää. Mitä lyhyempi kiertoaika on sen parempi. (Kallunki 2014, 129.)

$$\text{Myyntisaamisten kiertonopeus} = \frac{\text{Liikevaihto}}{\text{Myyntisaamiset}}$$

Kuvio 4. Myyntisaamisten kiertonopeus kaava. (Kallunki 2014, 129.)

Saatavien perintä

Perinnän tarkoitus on saada velallinen suorittamaan erääntyneet maksut mahdollisimman nopeasti. Perintää pystytään tehostamaan lisäämällä jokaiseen maksukehoitukseen viivästyskorkokuluja. (Martikainen & Vaihekoski 2015, 93.) Jos suoritusta ei makseta ajallaan eräpäivänä, ensimmäisenä perintätoimenpiteenä tulisi lähettää asiakkaalle maksukehoitus. Automatisoidulla myyntireskontralla huomautusten lähettäminen onnistuu erittäin helposti. Mikäli suoritus ei saavu huomautuksista huolimatta voi yritys siirtyä perintävaiheeseen. Prosessissa on mahdollista hyödyntää ulkopuolisia perintään erikoistuneita yrityksiä, jotka hoitavat saatavien kotiuttamisen. (Lahti & Salminen 2014, 97-98, 197.)

3.1.2 Ostovelkojen hallinta

Ostovelka syntyy, kun yritys ostaa palveluita tai tavaroita laskulla, eli velaksi. Laskun summa on ostajalle korotonta velkaa maksuehdossa sovitun ajan. Palvelun myyjällä tavoin luotottaa ostajan ja rahoittaa yrityksen toimintaa. (Mäkinen 2012, 179.) Yrityksen tulisi tavarantoimituksen tai palvelutoimittajan valinnassa miettiä edullisen hinnan lisäksi hyvät maksuehdot. Kassanhallinnan näkökulmasta maksuehtoihin tulisi sisältyä pitkät maksuajat, jotka helpottavat yrityksen kassansuunnittelua sekä mahdollinen käteisalennus, jota hyödyntämällä voidaan saada säästöä. (Niskanen & Niskanen 2013, 396.)

Käteisalennus on monilla aloilla erittäin yleinen käytäntö. Maksuehtoihin voi esimerkiksi sisältyä alennus, joka olisi 02/10, netto 30 päivää. Tämä tarkoittaa, että jos yritys suorittaa laskun 10 päivän sisään se saa 2 prosenttia alennusta laskun nettohinnasta.

Nettosumma pitäisi suorittaa vähintään 30 päivän kuluessa tai viivästyskorkokulut astuvat peliin, jotka vaikuttavat ylimääräisinä kuluina suoraan kannattavuuteen. (Sagner 2010, 103.) Hyvässä kassatilanteessa yritysten tulisi neuvotella toimittajien kanssa käteisalennuksia ja heikon kassatilanteen aikana mahdollisimman pitkät maksuajat. (Sagner 2014, 128, 131.)

Ostovelkojen seuranta

Ostovelkojen optimaalinen maksupäivä on, joko käteisalennuksen viimeisenä päivänä, jolloin kannattavuus paranee tai maksuajan viimeisenä päivänä. (Niskanen & Niskanen 2013, 396.) Maksun suorittaminen vasta eräpäivänä vapauttaa rahan käyttöön tuona aikana muihin yrityksen rahoitustarpeisiin. (Parmasivan & Subramanian 2009, 177.) Yrityksissä voidaan seurata ostovelkojen kiertoaikaa kuviossa 5 olevalla laskutoimituksella, joka kertoo keskimääräisen ostojen maksuajan. Ostovelkojen kiertoaajan merkittävä pidentyminen on yleensä merkki siitä, että yritys on pahassa taloudellisessa kriisissä. (Kallunki 2014, 131.)

$$\text{Ostovelkojen kiertoaika} = \frac{\text{Ostovelat}}{\text{Ostot} + \text{Ulkopuoliset palvelut}} \times 365 \text{ päivää}$$

Kuvio 5. Ostovelkojen kiertoaika kaava. (Kallunki 2014, 131.)

3.1.3 Varastonhallinta

Varasto tarjoaa yritykselle keinon säilyttää suuria määriä yrityksen omaisuutta. Varastolla on suuri vaikutus yrityksen kassanhallintaan, sillä säilössä olevat tuotteet sitovat yrityksen rahaa. (Müller 2009, 15.) Varastonhallinta onkin yritykselle välttämätön prosessi. Hallinnan avulla yritys pystyy hyödyntämään kasvu mahdollisuudet ja

samalla varmistamaan, että varastoihin ei ole sidottu liikaa yrityksen varoja. (Ramagopal 2009, 374.) Hyvä varastonhallinta vaatii tarkkaa seurantaa sekä omistautunutta otetta henkilöltä, joka vastaa sen toiminnasta. (Sagner 2014, 109.)

Varastonhallinnan suurin ongelma on kysynnän epävarmuus. Yritykset pystyvät joillakin keinolla seuraamaan myyntiä edellisiin vuosiin peilattuna, mutta täysin tarkkaa tietoa on mahdotonta saada. Pahimmissa tapauksissa yrityksellä ei ole lainkaan kysyntää ja varastot ovat täynnä tavaraa, jotka eivät liiku eteenpäin. Tähän saattaa vaikuttaa ulkopuoliset ja sisäiset ongelmat sekä muutokset. Suuret varastot lisäävät ylläpidosta aiheutuvia kustannuksia ja sitovat paljon pääomaa. Pienet varastot taas lisäävät tilauksesta aiheutuvia kustannuksia, sillä tavaranmyyjät useimmiten antavat määrälennuksia eli mitä isompi tilaus on, sitä halvempi hinta on. (Niskanen & Niskanen 2013, 379-380, 384.) Varaston myyminen alennuksella on hyvä tapa saada nopeasti rahaa kassaan. Alennuksien myöntämisellä on kuitenkin negatiivinen vaikutus yrityksen kannattavuuteen ja mahdollisesti ostajat eivät enää tulevaisuudessa suostu ostamaan tuotteita normaalilla hinnalla. (Platt, 2010 181.)

Varaston valvonta

Useimmissa yrityksissä on käytössä varastoja valvova ohjelma, joka antaa hälytyksen, kun tavara on loppumassa tai tuote ei ole liikkunut. Yrityksen tulisikin valvoa varastoa jopa päivittäin. Oikeat määrät tuotteita varastossa mahdollistavat kysyntään vastaamisen ja rahan liikkuvuuden. Varastoihin sitoutunutta pääomaa voidaan tarkastella varaston kiertonopeuden kaavalla. (Niskanen & Niskanen 2013 386-387.) Mitä matalampi on varaston määrä suhteessa liikevaihtoon, sitä tehokkaammin yrityksen varastonhallinto toimii. (Kallunki 2014, 131.)

Vaihto-omaisuuden kiertoaika

$$= \frac{\text{Vaihto-omaisuus}}{\text{Vaihto-omaisuuden hankintameno}} \times 365 \text{ päivää}$$

Kuvio 6. Varaston kiertoaika kaava (Kallunki 2014, 131.)

3.2 Maksuvalmius

3.2.1 Maksuvalmiuden periaatteet

Yritys on joko maksukykyinen tai maksukyvytön. Maksukyvyllä tarkoitetaan yrityksen mahdollisuutta selviytyä maksuvelvoitteista ajallaan saatavissa olevien varojen avulla. Maksukyvyttömyys taas tarkoittaa päin vastaista ja mikäli yritys ei saa rahoitusta se voi joutua pahimmassa tapauksessa lopettamaan yritystoiminnan. (Laitinen & Laitinen 2014, 9.) Maksukyvyyn menettäminen yksinkertaistettuna tarkoittaa, että yritykselle tulee rahaa vähemmän kassaan, kun mitä sieltä lähtee ja se ei saa enää lisärahoitusta toiminnalleen. Syyt tähän voivat olla hyvin erilaisia, mutta yrityksen pitäisi olla varautunut yllättäviin tilanteisiin ja mahdollisuuksien mukaan sopeutua niihin. (Sandström 2011, 295-297.)

Maksuvalmiutta tulisi seurata yrityksissä erittäin tarkasti. Pilot, (2020) mukaan maksuvalmiutta voidaan lähteä parantamaan seuraavilla toimenpiteillä:

- lisätä myyntiä kannattavasti
- myymällä varoja
- vähentämällä kuluja
- hakea halpaa rahoitusta
- hyvä kassasuunnittelu

Lainojen ottaminen rahoitusyhtiöiltä maksaa aina ylimääräistä varsinkin pienille yrityksille, joten sopivan kassareservin ylläpitäminen helpottaa yrityksen arkea vaikkakin rahan tuottomahdollisuudet menetetään. (Pilot, 2020)

3.2.2 COVID-19 pandemian vaikutuksia maksuvalmiuteen

Intrumin (2020) teettämän tutkimuksen mukaan, koronakriisi on merkittävästi lisännyt suomalaisten yritysten paineita turvata maksuvalmiuttaan. Kriisi on tuonut erittäin paljon epävarmuutta maksukäyttäytymiseen Suomessa. Maksuajat sekä maksuehdot ovat pidentyneet yritysten välisessä kaupassa huomattavasti kriisin aikana. Tutkimuksen mukaan koronasta johtuneet hallituksen asettamat rajoitustoimenpiteet ovat haitanneet yritysten liiketoimintamahdollisuuksia ja siten pienentäneet kassavirtoja, joka on johtanut maksuviiveisiin sekä luottoriskin kasvuun. Maksuviiveiden seuraukset voivat olla kohtalokkaita pk-yrityksille, joiden kassavarannot ovat pienet ja talous nojaa tasaiseen kassavirtaan. Ajan myötä on oletettavissa, että tällaiset pk-yritykset joutuvat viivästyttämään omia maksujaan yrittäessään selviytyä kysynnän laskusta ja tulojen vähenemisestä koronakriisin seurauksena. (Intrum, 2020.)

Tulevaisuusvaliokunnan (2020, 34-43) mukaan, tulevien vuosien aikana korona tulee aiheuttamaan pitkittyneen laman maailman taloudessa, joka johtaa isojen pk-yritysten konkurssiin. Koronapandemia on muuttanut poikkeuksellisen nopeasti kuluttajakäyttäytymistä. Tämä on pakottanut yritykset miettimään uusia liiketoimintamahdollisuuksia tulevaisuudessa, sillä korona tulee pysyvästi vaikuttamaan ihmisten kulutuskäyttäytymiseen. Uusilla innovaatioilla pystytään mahdollisesti turvaamaan tulevat kassavirrat ja yritys pystyy jatkamaan toiminnassa. Pidemmällä aikavälillä katsottuna toimistotilojen tarve tulee vähenemään, sillä etätyöskentelystä on tullut tapa tehdä työtä ja digitaaliset työkalut sekä robotiikka tulee integroitumaan tiivimmin yritysten arkeen. (Tulevaisuusvaliokunta 2020, 34-43.)

Finnvera ja Business Finland

Finnvera on valtion omistama rahoittaja, jonka tavoitteena on lisätä aloittavaa yritystoimintaa, mahdollistaa rahoitus muutostilanteissa ja edistää pk-yritysten kasvua. Finnvera suhtautuu joustavasti koronaviruksen aiheuttamiin rahoituksen tarpeisiin. Kassakriisin syntyessä yritys pystyy neuvottelemaan pankin kanssa lisärahoituksesta, jossa Finnvera on takaajana. Finnvera takaa koronaviruksesta johtuneet lainat 150 000-1 000 000 euroon asti riippuen hyvin pitkälti yrityksen taloudellisesta tilasta ja tulevaisuuden näkymistä. Yrityksellä on mahdollisuus hakea käyttöpääomailainaa myös suoraan Finnverasta, jos rahoitus pankin kanssa ei muuten onnistu. Yrityksen oma pääoma ei saa olla negatiivinen viimeisessä virallisessa tilinpäätöksessä eikä yrityksen luottotiedoissa saa olla maksuhäiriöitä. Liiketoiminnan on täytynyt olla kannattavaa ennen koronakriisiä, ja yrityksellä on oltava riittävä velanhoitokyky. Ennen korona kriisiä olevista Finnvera lainoista on mahdollista saada vuoden mittaiset lyhennysvapaat. Lainan korot ja kulut tulee kuitenkin suorittaa. (Finnvera, 2020.)

Business Finlandin avulla yritys pystyy hakemaan lainarahoitusta tutkimus- ja kehitystoimintaan. Rahoitusta voi hakea vähintään kuusi henkilöä työllistävä pk-yritys, joka pyrkii rahoituksen avulla kehittämään liiketoiminta ratkaisua koronan häiriötilanteeseen. Rahoituksen avulla voidaan lisätä resursseja projekteihin ja täten pitää työntekijät töissä tai mahdollisesti palkata uutta väkeä. Kehitysprojektiin maksimi koko on vähintään 150 000 euroa, josta Business Finland rahoittaa 70 prosenttia. Lainaa on aikaa maksaa 7-10 vuotta ja yrityksen on pystyttävä näyttämään, että sillä on edellytykset toteuttaa projekti ja maksamaan lainan takaisin. (Business Finland, 2020)

Riskienhallinta

Yritysten on hyvä miettiä minkälaiset riskit voivat kohdentua sen toimintaan. Suunnitelmallisella ja proaktiivisella riskienhallinnalla yritys pystyy varautumaan riskien toteutuessa ja minimoimaan niiden haittavaikutukset. (Hiltunen, 2015.) Yritystoiminnassa riskit voidaan lokeroida operationaalisiin, taloudellisiin - ja vahinkoriskeihin.

Operationaalsiin riskeihin yritys voi varautua kehittämällä omaa toimintaa ja tekemällä siitä mahdollisimman tehokasta. Vahinkoriskeihin on mahdollista ottaa vakuutus. Taloudellisiin riskeihin taas liittyy sekä voiton, että tappion mahdollisuus ja siksi riski on joskus vain otettava, jotta tuottoa voisi syntyä. (Knüpfer & Puttonen 2018, 224.)

3.2.3 Maksuvalmiuden suunnittelu

Yritystoiminnan tavoite on tuottaa voittoja omistajille. Talouden suunnitteluun ja voittotavoitteeseen pääsy vaatii erilaisia strategisia työkaluja, joista budjetointi on erityisen hyödyllinen. (Syvänperä & Lindfors, 2014, 9.) Budjetti on numeroin ilmaistu toimintasuunnitelma, jonka avulla yritys pyrkii pääsemään asetettuun tavoitteeseen. Budjetti tehdään yleisesti tietylle ajanjaksolle yleensä seuraavalle vuodelle tai tilikaudelle. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2016, 172.) Budjetoinnin seurauksena yritys pystyy määrittämään eri osa-alueiden taloudelliset tavoitteet. Budjetin avulla pystytään koordinoimaan yrityksen toimintaa, viestiä ja motivoida henkilöstöä, valvoa taloudellisten tavoitteiden toteutumista ja arvioida johdon suorituskykyä. (Ikäheimo, Laitinen, Laitinen & Puttonen 2011, 106-107.) Yrityksen budjettiseurannalla pystytään tarkastelemaan poikkeamia budjetissa ja sitä kautta tekemään korjaavia toimenpiteitä tarpeen vaatiessa. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2016, 172-173.)

Kassabudjetti

Rahoituskriisit vievät monet yritykset taloudellisiin vaikeuksiin. Kannattavassakin yrityksessä maksuvalmius voi musertua kriisin iskiessä. Rahoituksen riittävyyden ennakkoimiseksi tulisi laatia kassabudjetti. (Syvänperä & Lindfors 2014, 49.) Tehokas kassanhallinta vaatii kassabudjetoinnin tuekseen. Budjetoinnilla seurataan yrityksen lyhytaikaista maksuvalmiutta ja maksukykyä. Laskelman tarkoitus on kuvata yritykseen kassaan tulevat ja menevät rahavirrat. (Niskanen & Niskanen 2013, 401.) Suunnittelun tavoitteena on saada hyvät maksuehdot ja alhaiset rahoituskulut. Jos rahoituksen

riittävyttä ei olla ennakoitu, rahoitusvaikeuksien seuraukset näkyvät suoraan kannattavuudessa. Viivästyskuluista tulee ylimääräisiä kuluja ja maksuehtojen neuvottelu tulee vaikeammaksi. (Syvänperä & Lindfors 2014, 49.) Kassabudjetoinnin tekeminen aloitetaan ennustamalla myynnin kehittymistä seuraavan vuoden aikana. Myyntiä pystytään ennustamaan, kun tunnetaan asiakkaiden maksukäyttäytyminen viimeisen kuuden kuukauden ajalta. (Niskanen & Niskanen 2013, 403.)

Kassabudjetti olisi hyvä tehdä kuukausitasolla. Tämän avulla kuukausittain voidaan tarkastella kassan saldoa. Jos saldo on miinuksella, yritys ei selviydy maksuistaan ja tilanne täytyy selvittää. Suunnitelmia täytyy mahdollisesti muuttaa, tai yrityksen on löydettävä lisärahoitusta. Jos saldo on plussalla, voidaan yrityksessä harkita rahojen sijoittamista tuottavaan kohteeseen. Sillä pankkitilillä olevat ylimääräiset varat eivät tuota yritykselle mitään. (Syvänperä & Lindfors 2014, 49.) Kassabudjetin rakenne voisi olla kuvion 7 tapainen. Tässä rakenteessa näkyy yksinkertaisena yrityksen kassaan tulevat ja lähtevät suoritukset. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2016, 179.)

Kassabudjetti Touko-Kesäkuu	
Kassaanmaksut +	€
Alkukassa	1 000 €
Käteismyynnit	13 500 €
Myyntisaamisten kassaanmaksu	23 000 €
Lainan nosto	3 000 €
Muut kassaanmaksut	1 000 €
Kassaanmaksut yht.	41 500 €
Kassastamaksut -	
Ostot	-6 000 €
Ostovelkojen maksut	-12 000 €
Palkkojen ym. menot	-4 000 €
Ennakkopidätykset	-1 500 €
ALV	-3 000 €
Investoinnit	-1 000 €
Lainojen lyhennykset	-200 €
Kassastamaksut yht.	-27 700 €
Loppukassa yhteensä	13 800 €

Kuvio 7. Kassabudjetin rakenne. (Jormakka, Koivusalo, Lappalainen & Niskanen 2016, 179.)

4 Tutkimustulokset

Tämän luvun tarkoitus on avata tutkimuksen tuloksia. Opinnäytetyössäni pyritään vastaamaan tutkimusongelmaan ”Miten COVID-19 on vaikuttanut Keski-Suomalaisen pk-yritysten maksuvalmiuteen, kassanhallintaan ja tulevaisuuden toimenpiteisiin?”. Tulokset on saatu Webropol-verkkokyselyllä, joka lähetettiin sähköpostitse 150 Keski-Suomalaiselle pk-yritykselle. Yritysten etsimiseen käytettiin Fonecta Finde- rin työkalua, josta varmistettiin riittävä yrityksen liikevaihto sekä kotipaikkakunta. Kyselyssä oli neljä eri teemaa, jotka olivat yrityksen taustatiedot, maksuvalmius, kassanhallinta sekä koronan tulevaisuuden vaikutukset. Kysely oli avoinna 21.12.2020-14.01.2021 ja vastauksia saatiin yhteensä 19 kappaletta, joten vastausprosentiksi muodostui 12,6%. Kyselylomake löytyy kokonaisuudessaan liitteenä. (ks. liite 1.)

4.1 Taustamuuttajat

Taustatietoina yrityksiltä kysyttiin toimialaa, liikevaihtoa, henkilöstömäärää, kotipaikkakuntaa ja onko yrityksen pääasialliset asiakkaat kuluttajia vai yrityksiä. Havainnollistan suoralla jakaumalla vastaukset näihin taustamuuttujiin. Tämän avulla pyrin kertomaan millaisia yrityksiä kyselyn vastaajat ovat. Kanasen (2011, 74) mukaan suoran jakauman avulla esitetään ja tiivistetään tieto, joka on havainnoista saatu. Suora jakauma esittää yksittäisen muuttujan kysymyksen saamat vastaukset.

Taulukosta 1, selviää yritysten toimiala. Toimiala vaihtoehdot on katsottu kyselyyn tilastokeskuksen viralliselta listalta. Vastanneista yrityksistä kaksi viidesosaa (42%) toimi teollisuus- ja kiinteistöalalla. Vastaajista yhteensä kolmasosa (32%) toimi rakennus- ja tukku ja vähittäiskauppiaina. Lopuista vastaajista löytyi enemmän hajontaa, mikä on hyvä sillä se antaa laajan kuvan eri toimialojen tilanteista. Näihin toimialoihin saatiin jokaiseen yksi vastaus (5%) taide, viihde ja virkistys, kustannus ja markkinointi, palveluala, informaatio ja viestintä sekä kuljetus ja varastointi.

Taulukko 1. Yritysten toimialat

	N	%
Teollisuus	4	21 %
Rakentaminen	3	16 %
Tukku ja vähittäiskauppa	3	16 %
Kuljetus ja varastointi	1	5 %
Informaatio ja viestintä	1	5 %
Kiinteistöala	4	21 %
Taiteet, viihteet ja virkistys	1	5 %
Kustannus ja markkinointi	1	5 %
Palveluala	1	5 %
Yhteensä	19	100 %

Taulukossa 2, on esitetty yritysten liikevaihto. Reilusti yli puolet vastanneista (63%) harjoittaa liiketoimintaa yli 500 000 € liikevaihdolla. Kolmasosa (32%) vastauksista sijoittui 100 000 € - 300 000 € väliin. Yksi yritys (5%) toimi 400 000 € - 500 000 € välissä.

Taulukko 2. Yritysten liikevaihto

	N	%
0 €-100 000 €	0	0 %
100 001 €-200 000 €	3	16 %
200 001 € - 300 000 €	3	16 %
300 001 € -400 000 €	0	0 %
400 001 € - 500 000 €	1	5 %
Yli 500 000 €	12	63 %
Yhteensä	19	100 %

Yrityksiltä kysyttiin heidän henkilöstömääriä. Taulukosta 3 nähdään, että eniten vastanneista (37%) yrityksistä toimii 1-5 henkilön voimin. Toiseksi eniten (32%) vastauksia sai 6-10. Yli 20 henkilön yrityksiä oli noin neljäsosa (26%). Vähiten vastauksia (5%) sai 11-15 henkilöstömäärä.

Taulukko 3. Yritysten henkilöstömäärät

	N	%
1-5	7	37 %
6-10	6	32 %
11-15	1	5 %
16-20	0	0 %
Yli 20	5	26 %
Yhteensä	19	100 %

Yrityksiltä kysyttiin tekevätkö he ulkomaan kauppaa. Taulukossa 4 on esitetty vastaukset. Suurin osa yrityksistä (74%) tekee vain kotimaan myyntiä. Ulkomaan myyntiä tekee neljäsosa (26%).

Taulukko 4. Tekeekö yritys ulkomaan kauppaa

	N	%
Kyllä	5	26 %
Ei	14	74 %
Yhteensä	19	100 %

Taulukossa 5, on esitetty vastanneiden yritysten kotipaikkakunta. Suurin osa (42%) yrityksistä tulee Jyväskylästä. Muurame, Pihtipudas ja Laukaa kaikki edustavat kymmenesosalla (11%). Yhden vastauksen (5%) kuntia tuli Viitasaarelta, Toivakasta, Äänekoskelta ja Karstulasta.

Taulukko 5. Yritysten kotipaikkakunta

	N	%
Jyväskylä	8	42 %
Muurame	2	11 %
Viitasaari	1	5 %
Toivakka	1	5 %
Pihtipudas	2	11 %
Saarijärvi	1	5 %
Laukaa	2	11 %
Äänekoski	1	5 %
Karstula	1	5 %
Yhteensä	19	100 %

Taulukosta 6, selviää mikä on yritysten enemmistö asiakaskunta. Suurin osa (74%) yritysten asiakkaista koostuu toisista yrityksistä. Kuluttajakauppaa tekee viidesosa (26%).

Taulukko 6. Yritysten enemmistö asiakkaat

	N	%
Kuluttajia, B2C	5	26 %
Yrityksiä, B2B	14	74 %
Yhteensä	19	100 %

4.2 Maksuvalmius

Tämän luvun tarkoitus on tarkastella, kuinka COVID-19 on vaikuttanut yritysten maksuvalmiuteen. Vastaajia pyydettiin miettimään pelkästään COVID-19 vaikutusta ja tällä tavoin peilaamaan vuoden 2019 ja 2020 eroja. Käytän tulosten avaamisessa keskiarvoa, suoria jakaumia ja ristiintaulukointia.

Lähdetään ensin tarkastelemaan taulukossa 7, kuinka yritykset kokevat luottoriskin kasvaneen koronan vuoksi vuonna 2020. Vastausvaihtoehdot olivat näiden väliltä 1=kasvanut merkittävästi, 5=vähentynyt merkittävästi. Keskiarvo vastauksille oli 2,7. Suurin osa vastauksista (68%) oli sitä mieltä, että havaittavaa muutosta ei ole tapahtunut luottoriskin suhteen. Neljäsosan (26%) mielestä riski on kasvanut merkittävästi tai hieman. Yhden vastaajan (5%) mukaan luottoriski on vähentynyt hieman vuonna 2020.

Taulukko 7. Luottoriskin muutos vuonna 2020

	N	Kasvanut merkittävästi (1)	Kasvanut hieman (2)	Ei havaittavaa muutosta (3)	Vähentynyt hieman (4)	Vähentynyt merkittävästi (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%	%	
Miten luottoriski on muuttunut vuonna 2020?	19	5 (1)	21 (4)	68 (13)	5 (1)	0 (0)	0 (0)	2,7

Seuraavaksi yrityksiltä kysyttiin, miten korona aika on vaikuttanut myyntisaatavien maksuaikojen pidentymiseen. Taulukossa 8 on esitetty vastaukset. Mitta-asteikko oli 1=pidentyneet huomattavasti, 5= lyhentyneet huomattavasti. Vastausten keskiarvo oli 2,8. Suurin osa (78%) yrityksistä on sitä mieltä, että havaittavaa muutosta ei ole tapahtunut. Viidesosan (21%) mielestä myyntisaatavien maksuajat ovat jonkin verran pidentyneet.

Taulukko 8. Myyntisaatavien pidentyminen koronan aikana

	N	Pidentyneet huomattavasti (1)	Pidentyneet jonkin verran (2)	Ei havaittavaa muutosta (3)	Lyhentyneet jonkin verran (4)	Lyhentyneet huomattavasti (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%	%	
Miten myyntisaatavien maksuajat ovat muuttuneet koronaepidemian aikana?	19	0 (0)	21 (4)	79 (15)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2,8

Taulukossa 9 on esitetty tulokset väittämään ”Yrityksemme maksuvalmius on pysynyt samana vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuoteen?”. Vastausvaihtoehdot olivat näiden väliltä 1=täysin erimieltä, 5=täysin samaa mieltä. Keskiarvo vastauksille oli 3,8. Täysin samaa mieltä väittämän kanssa oli hieman alle puolet (42%). Jokseenkin samaa mieltä oli kolmasosa (32%). Täysin erimieltä oli pieni osa (16%) ja jokseenkin erimieltä ja siltä väliltä keräsivät kummatkin yhden vastaukset (5%)

Taulukko 9. Maksuvalmiuden erot vuoden 2019 ja 2020 välillä

	N	Täysin erimieltä (1)	Jokseenkin erimieltä (2)	Siltä väliltä (3)	Jokseenkin samaa mieltä (4)	Täysin samaa mieltä (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%	%	
Yrityksemme maksuvalmius on pysynyt samana vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuoteen?	19	16 (3)	5 (1)	5 (1)	32 (6)	42 (8)	0 (0)	3,8

Lähdetään tarkastelemaan ristiintaulukoinnin avulla, kuinka eri toimialojen maksuvalmiudet eroavat toisistaan. Taulukosta 10 voidaan todeta, että suurin osa (74%) teollisuus, rakennus, tukku, kuljetus, kiinteistö, kustannus- ja palvelualoilla ovat olleet täysin samaa mieltä tai jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa, joten heille ei ole tullut suuria muutoksia maksuvalmiuteen vuoden 2019 ja 2020 välillä. Täysin- tai jokseenkin erimieltä väittämästä oli viidesosa (21%) yrityksistä sisältäen teollisuus, rakennus- ja taiteenalat. Siltä väliltä vaihtoehdon valitsi yksi (5%) informaatioalalla toimiva yritys.

Taulukko 10. Toimialojen maksuvalmiuden erot vuoden 2019 ja 2020 välillä

	Teol.	Rak.	Tuk.	Kulj.	Inf.	Kiint.	Kust. ja mark	Palv.	Tai-teet	Kaikki
N.	4	3	3	1	1	4	1	1	1	19
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Täysin erimieltä	25	33	0	0	0	0	0	0	100	16
Jokseenkin erimieltä	0	0	0	0	0	25	0	0	0	5
Siltä väliltä	0	0	0	0	100	0	0	0	0	5
Jokseenkin samaa mieltä	50	66	33	100	0	0	0	0	0	32
Täysin samaa mieltä	25	0	66	0	0	75	100	100	0	42
En osaa sanoa	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Seuraavassa taulukossa katsotaan ristiintaulukoinnin avulla miten liikevaihto on vaikuttanut maksuvalmiuden muutokseen vuosien 2019 ja 2020 välillä. Taulukosta 11 voimme huomata, että suurin osa (84%) yli 500 000 € liikevaihdon yrityksissä maksuvalmius on pysynyt samana vuosien 2019 ja 2020 välillä. Suurempi osa (66%) 200 001 € - 300 000 € liikevaihdon yrityksistä on väittämän kanssa täysin erimieltä, joten iso muutos maksuvalmiudessa on tapahtunut. Isompi osa (66%) 100 001 € - 200 000 € liikevaihdon yrityksistä on väittämän kanssa jokseenkin tai täysin samaa mieltä. Yksi 400 001 € – 500 000 € yritys oli väittämän kanssa täysin samaa mieltä.

Taulukko 11. Liikevaihdon vaikutus maksuvalmiuden eroihin

	0 €-100 000	100 001 €- 200 000 €	200 001 € - 300 000 €	300 001 € - 400 000 €	400 001 € - 500 000 €	Yli 500 000 €	Kaikki
N.	0	3	3	0	1	12	19
%	%	%	%	%	%	%	%
Täysin eri- mieltä	0	0	66	0	0	8	16
Jokseenkin erimieltä	0	33	0	0	0	0	5
Siltä väliltä	0	0	0	0	0	8	5
Jokseenkin samaa mieltä	0	33	0	0	0	42	32
Täysin samaa mieltä	0	33	33	0	100	42	42
En osaa sa- noa	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100

Taulukossa 12. on kuvattu syyt maksuvalmiuden muutokseen. Tähän kysymykseen saatiin yhteensä kymmenen vastausta. Hieman alle puolet vastaajista (40%) ilmoittaa, että myynti on kasvanut vuoden 2020 aikana, joten tämä on vaikuttanut positiivisesti maksuvalmiuteen. Viidesosa (20%) vastauksista kertoo tulorahoituksen heikentyneen ja kahden kymmenesosan (20%) mukaan myyntisaatavien maksuaikojen ja varaston kierron hidastuminen ovat vaikuttaneet negatiivisesti maksuvalmiuteen. Jokin muu, mikä vastausvaihtoehto kattaa viidesosan (20%) vastauksista. Molempiin vastauksiin oli kirjattu ”ei muutosta maksuvalmiuteen”.

Taulukko 12. Syyt maksuvalmiuden muutokseen

	N	%
Myyntisaatavien maksuajat ovat pidentyneet	1	10 %
Myyntin lasku (tulorahoituksen heikkeneminen)	2	20 %
Myyntin kasvu (tulorahoituksen parantuminen)	4	40 %
Luottotappiot	0	0 %
Ostoveloilille ei saada maksuaikaa	0	0 %
Varaston kierron hidastuminen	1	10 %
Jokin muu, mikä?	2	20 %
Yhteensä	10	100 %

Seuraavissa taulukoissa esitetään luottotappioiden ja luotonvalvonnan merkitystä koronan aikana. Taulukossa 13 on esitetty yritysten vastaus väittämään luottotappiot ovat kasvaneet vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2019. Mitta-asteikko oli 1=täysin erimieltä, 5=täysin samaa mieltä. Keskiarvoksi muodostui 1,9 ja yksi yritys jätti vastaamatta. Puolet (50%) vastasi, että ovat täysin erimieltä väittämän kanssa. Neljäsosan (25%) oli jokseenkin erimieltä. Kymmenesosa (13%) oli jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Siltä väliltä vaihtoehdon valitsi kymmenesosa (13%) vastaajista.

Taulukko 13. Väittämä luottotappioiden kasvusta 2020

	N	Täysin eri- mieltä (1)	Jokseen- kin eri- mieltä (2)	Siltä väliltä (3)	Jokseenkin samaa mieltä (4)	Täysin sa- maa mieltä (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Luottotappiot ovat kasvaneet vuonna 2020 ver- rattuna edelli- seen vuoteen?	16	50 (8)	25 (4)	13 (2)	13 (2)	0 (0)	0 (2)	1,9

Taulukossa 14 esitetään onko yritykset tehostaneet luotonvalvontaa koronan vuoksi. Vastausvaihtoehdot olivat näiden väliltä 1=huomattavasti tavanomaista enemmän, 5=huomattavasti tavanomaista vähemmän. Keskiarvoksi tuli 2,6. Yli puolet (61%) vastasi, että poikkeusta tavanomaisesta ei ole tapahtunut. Hieman alle puolet (38%) vastaajista on jonkin verran tavanomaista enemmän tehostanut omaa luotonvalvontaa.

Taulukko 14. Yritysten tehostaminen luotonvalvontaan koronan vuoksi

	N	Huomatta- vasti tavan- omaista enemmän (1)	Jonkin ver- ran tavan- omaista enemmän (2)	Ei poikkeusta tavanomai- sesta (3)	Jonkin ver- ran tavan- omaista vä- hemmän (4)	Huomatta- vasti tavan- omaista vä- hemmän (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Yrityksemme on tehosta- nut luoton- valvontaa ko- ronan vuoksi?	18	0 (0)	38 (7)	61 (11)	0 (0)	0 (0)	0 (1)	2,6

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin ovatko he saaneet maksuhäiriö merkintää vuonna 2020. Taulukko 15 esittää vastaukset tähän ja siitä huomataan että mikään yritys

(100%) ei ole saanut maksuhäiriö merkintää vuonna 2020. Yksi yritys jätti vastaa-
matta, joten vastauksia saatiin vain 18.

Taulukko 15. Yrityksemme on saanut maksuhäiriö merkinnän vuonna 2020

	N	%
Kyllä	0	0 %
Ei	18	100 %
Yhteensä	18	100 %

Taulukossa 16 esitetään vastaukset miten yritykset ovat käyttäneet perintätoimistoa vuonna 2020. Mitta-asteikko oli näiden väliltä 1=huomattavasti tavanomaista enemmän, 5=huomattavasti tavanomaista vähemmän. Keskiarvo oli 2,9 ja yksi yritys jätti vastaamatta. Melkein kaikki (94%) vastasivat, että poikkeusta tavanomaisesta ei ole tapahtunut. Yksi vastaus (6%) kertoo, että perintätoimistoa on käytetty jonkin verran tavanomaista enemmän.

Taulukko 16. Perintätoimiston käyttäminen vuonna 2020

	N	Huomatta- vasti tavan- omaista enemmän (1)	Jonkin ver- ran tavan- omaista enemmän (2)	Ei poikkeusta tavanomai- sesta (3)	Jonkin verran tavan- omaista vä- hemmän (4)	Huomatta- vasti tavan- omaista vä- hemmän (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Miten olette käyttäneet perintätoimistoa saatavien perintään vuonna 2020?	18	0 (0)	6 (1)	94 (17)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2,9

Yrityksiltä kysyttiin ovatko he joutuneet laittamaan asiakkaita toimituskieltoon enemmän vuonna 2020. Mitta-asteikko oli näiden väliltä 1=huomattavasti tavanomaista enemmän, 5=huomattavasti tavanomaista vähemmän. Taulukossa 17 on esitetty yksimieliset (100%) vastaukset joiden mukaan poikkeusta tavanomaisesta ei ole tapahtunut. Yksi yritys jätti vastaamatta kysymykseen.

Taulukko 17. Yritysten laittaminen toimituskieltoon vuonna 2020

	N	Huomatta- vasti tavan- omaista enemmän (1)	Jonkin ver- ran tavan- omaista enemmän (2)	Ei poikkeusta tavanomai- sesta (3)	Jonkin verran tavanomaista vähemmän (4)	Huomatta- vasti tavan- omaista vä- hemmän (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Olemme joutu- neet laitta- maan asiak- kaita enem- män toimitus- kieltoon mak- samattomien laskujen vuoksi vuonna 2020?	18	0 (0)	0 (0)	18 (100)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3

4.3 Kassanhallinta

Tämän luvun tarkoitus on käydä läpi kuinka COVID-19 on vaikuttanut yritysten kassanhallintaan. Käytän edelleen tulosten avaamisessa keskiarvoja, suoria jakaumia ja ristiintaulukointia. Taulukossa 18 on havainnollistettu, miten yritykset vastasivat väittämään ”kassanhallinnan merkitys on kasvanut COVID-19 pandemian aikana”. Mitta-asteikko oli 1=täysin erimieltä, 5=täysin samaa mieltä. Keskiarvo vastauksille oli 3,7. Hieman alle puolet (42%) oli jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Neljäsosa (26%) oli täysin samaa mieltä. Pieni osa (16%) vastasi siltä väliltä ja kaksi vastaaja (11%) oli jokseenkin eri mieltä väittämän kanssa. Vähiten vastauksia (5%) sai täysin erimieltä väittämä.

Taulukko 18. Kassanhallinnan merkityksen kasvu COVID-19 pandemian aikana

	N	Täysin eri- mieltä (1)	Jokseenkin erimieltä (2)	Siltä vä- liltä (3)	Jokseenkin samaa mieltä (4)	Täysin samaa mieltä (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Kassanhallin- nan merkitys on kasvanut koronan ai- kana	19	5 (1)	11 (2)	16 (3)	42 (8)	26 (5)	0 (0)	3,7

Taulukossa 19 esitetään vastaukset miten yritykset ovat käyttäneet käteisalennuksia vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2019. Vastausvaihtoehdot olivat näiden väliltä 1=huomattavasti tavanomaista enemmän, 5=huomattavasti tavanomaista vähemmän. Kaikki vastaajat (100%) olivat sitä mieltä, että poikkeusta tavanomaiseen ei ole tapahtunut vuoden 2020 aikana.

Taulukko 19. Käteisalennuksien käyttö

	N	Huomatta- vasti tavan- omaista enemmän (1)	Jonkin verran tavanomaista enemmän (2)	Ei poik- keusta ta- vanomai- sesta (3)	Jonkin ver- ran tavan- omaista vähemmän (4)	Huomat- tavasti ta- van- omaista vähem- män (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%	%	
Yrityksemme on käyttänyt käteis- alennuksia vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuo- teen?	19	0 (0)	0 (0)	100 (19)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	3

Taulukossa 20 on havainnollistettu onko yritykset antaneet käteisalennuksia enemmän vuonna 2020 verrattuna vuoteen 2019. Vastausvaihtoehdot olivat näiden väliltä

1=huomattavasti tavanomaista enemmän, 5=huomattavasti tavanomaista vähemmän. Keskiarvoksi muodostui 2,9. Melkein kaikki (94%) vastasivat, että poikkeusta tavanomaiseen ei ole tapahtunut. Yksi vastaaja (6%) vastasi, että hän on antanut käteisalennuksia jonkin verran tavanomaista enemmän. Yksi vastaaja jätti vastaamatta.

Taulukko 20. Käteisalennuksien antaminen

N	Huomattavasti tavanomaista enemmän (1)		Jonkin verran tavanomaista enemmän (2)	Ei poikkeusta tavanomaisesta (3)	Jonkin verran tavanomaista vähemmän (4)	Huomattavasti tavanomaista vähemmän (5)		En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%	%		
Yrityksemme on antanut käteisalennuksia vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuoteen?	18	0 (0)	6 (1)	94 (17)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2,9

Seuraavaksi yrityksiltä kysyttiin ovatko he joutuneet hyväksymään pitempiä maksuehtoja, kuin haluaisivat vuonna 2020. Vastausvaihtoehdot olivat näiden väliltä 1=huomattavasti tavanomaista enemmän, 5=huomattavasti tavanomaista vähemmän. Taulukossa 21 on esitetty vastaukset, joiden mukaan reilusti yli puolet (68%) oli sitä mieltä, että poikkeusta tavanomaisesta ei ole tapahtunut. Kolmasosa (32%) vastasi, että pidempiä maksuehtoja on jonkin verran enemmän joutunut hyväksymään. Keskiarvoksi tuli 2,7.

Taulukko 21. Maksuehtojen hyväksyminen vuonna 2020

	N	Huomatta- vasti tavan- omaista enemmän (1)	Jonkin ver- ran tavan- omaista enemmän (2)	Ei poikkeusta tavanomai- sesta (3)	Jonkin ver- ran tavan- omaista vä- hemmän (4)	Huomatta- vasti tavan- omaista vä- hemmän (5)	En osaa sa- noa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Yrityksemme on joutunut hyväksymään vuonna 2020 pitempiä maksuehtoja, kuin halusimme?	19	0 (0)	32 (6)	68 (13)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2,7

Taulukossa 22 on havainnollistettu yritysten toimenpiteet asiakkaiden pyytäessä lisää maksuaikaa laskuille. Suurin osa (84%) yrityksistä antaa maksuaikaa ilman lisämaksua. Muutama vastaaja (11%) ei suostu ollenkaan maksuajan pidentymiseen. Yksi vastaaja (5%) oli kirjoittanut, että ”neuvottelemme tilanteesta ja teemme asiakas-kohtaisesti ratkaisun riippuen asiakkuuden kokonaistilanteesta”.

Taulukko 22. Toimenpiteet asiakkaiden pyytäessä lisää maksuaikaa

	N	%
Annamme pidemmän maksuajan ilman lisämaksua	16	84 %
Hyväksymme pidemmät maksuehdot lisämaksusta	0	0 %
Emme suostu maksuajan pidentymiseen	2	11 %
Jokin muu, mikä?	1	5 %
Yhteensä	19	100 %

Yrityksiltä kysyttiin seuraavaksi, että mitä kassanhallinnan toimenpiteitä he ovat tehneet koronan aikana. Taulukosta 23 voidaan huomata, että suurin osa (74%) ei ole tehnyt mitään listattuna olevista vaihtoehtoista. Yhdet vastaukset (5%) sai lainan otto, tuotteiden myynti alennuksella, työntekijöiden lomautus ja irtisanominen. Yksi

yritys oli kirjoittanut, että he saivat palkata lisää henkilökuntaa suuren kysynnän vuoksi.

Taulukko 23. Kassanhallinnan toimenpiteet

	N	%
Lainan ottoa	1	5 %
Myymään tuotteita alennuksella	1	5 %
Myymään myyntisaatavat rahoitusyh- tiölle	0	0 %
Neuvottelemaan maksuaikaa laskuille	0	0 %
Lomauttamaan työntekijöitä	1	5 %
Irtisanomaan työntekijöitä	1	5 %
Ei mitään ylläolevista	14	74 %
Jokin muu, mikä?	1	5 %
Yhteensä	19	100 %

Seuraavaksi lähdetään tarkastelemaan ristiintaulukoinnin avulla, mitä kassanhallinnan toimenpiteitä COVID-19 on aiheuttanut eri toimialoille. Taulukosta 24 selviää, että suurin osa (74%) vastanneista yrityksistä ei ole tehnyt mitään vastausvaihtoehtojen toimenpiteistä. Lainaa on joutunut hakemaan yksi (5%) tukku –ja vähittäiskauppa harjoittava yritys. Palveluita alennuksella on myynyt yksi (5%) taide ja viihde alalla toimiva yritys. Työntekijöitä irtisanomaan joutui yksi (5%) kuljetusalan yritys ja lomauttamaan yksi (5%) kiinteistöalan yritys. Jokin muu, mikä vastaukseen vastasi teollisuus alan yritys, joka on päässyt palkkaamaan työntekijöitä kasvavan kysynnän vuoksi.

Taulukko 24. COVID-19 aiheuttamat kassanhallinnan toimenpiteet toimialoittain

	Teol.	Rak.	Tuk.	Kulj.	Inf.	Kiint.	Kust. ja mark	Palv.	Taiteet	Kaikki
N.	4	3	3	1	1	4	1	1	1	19
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Lainan ottoa	0	0	33	0	0	0	0	0	0	6
Myymään tuotteita alennuksella	0	0	0	0	0	0	0	0	100	6
Myymään myyntisaatavat rahoitusyhtiölle	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Neuvottelemaan maksuaikaa laskuille	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Lomauttamaan työntekijöitä	0	0	0	0	0	25	0	0	0	6
Irtisanomaan työntekijöitä	0	0	0	100	0	0	0	0	0	6
Ei mitään ylläolevista	75	100	66	0	100	75	100	100	0	74
Jokin muu, mikä?	25	0	0	0	0	0	0	0	0	6
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

Lähdetään tarkastelemaan seuraavassa taulukossa, onko yritykset hakeneet tukia Finnveralta. Taulukossa 25 on esitetty yritysten vastaukset, joiden mukaan suurin osa yrityksistä (84%) ei ole hakenut tukia tai lainatakausta Finnverasta. Pieni osa (16%) on hakenut ja saanut avun.

Taulukko 25. Finnverasta haettu tuki

	N	%
Kyllä ja saimme avun	3	16 %
Olemme hakeneet, mutta emme saaneet avustusta	0	0 %
Emme ole hakeneet	16	84 %
Yhteensä	19	100 %

Taulukossa 26 taas havainnollistetaan onko yritykset hakeneet tukea Business Finlandilta. Suurin osa yrityksistä (72%) ei ole hakenut tukea. Viidesosa (22%) on hakenut tukea ja saanut sen. Yksi yritys (6%) on hakenut tukea, mutta ei ole saanut sitä. Yksi yritys jätti vastaamatta.

Taulukko 26. Business Finlandista haettu tuki

	N	%
Kyllä ja saimme avun	4	22 %
Olemme hakeneet, mutta emme saaneet avustusta	1	6 %
Emme ole hakeneet	13	72 %
Yhteensä	18	100 %

Viimeisenä tämän osion kysymyksistä yrityksiltä tiedusteltiin käyttävätkö he kassabudjetointia ja miten sen seurantaan on kiinnitetty huomiota koronan aikana. Taulukosta 27 nähdään, että suurin osa (84%) yrityksistä ei käytä kassabudjetointia ollenkaan. Pieni osa (16%) käyttää kassabudjetointia toiminnassaan.

Taulukko 27. Käyttääkö yritys kassabudjetointia

	N	%
Kyllä	3	16 %
Ei	16	84 %
Yhteensä	19	100 %

Taulukosta 28 nähdään onko kassabudjettia käyttävät yritykset kiinnittäneet enemmän huomiota sen seurantaan koronan aikana. Vastausvaihtoehdot olivat näiden väliltä 1=huomattavasti tavanomaista enemmän, 5=huomattavasti tavanomaista vähemmän. Vastauksia tuli yhteensä kolme. Reilusti yli puolet (67%) on jonkin verran

tavanomaista enemmän kiinnittänyt huomiota. Yksi vastaaja (33%) kertoi, että poikkeusta tavanomaisesta ei ole tapahtunut. Keskiarvoksi muodostui 2,3.

Taulukko 28. Onko kassabudjetoinnin seurantaan kiinnitetty enemmän huomiota

	N	Huomattavasti tavanomaista enemmän (1)	Jonkin verran tavanomaista enemmän (2)	Ei poikkeusta tavanomaisesta (3)	Jonkin verran tavanomaista vähemmän (4)	Huomattavasti tavanomaista vähemmän (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Kassabudjetoinnin seurantaan on kiinnitetty huomiota vuonna 2020	3	0 (0)	67 (2)	33 (1)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2,3

4.4 Tulevaisuus

Viimeisenä teemana oli koronan vaikutukset tulevaisuudessa. Ennen vastaamista yrityksiä pyydettiin miettimään miten korona tulee vaikuttamaan yrityksen liiketoimintaympäristöön ja yritystoimintaan tulevaisuudessa. Ensimmäiseksi vastaajilta kysyttiin, että uskovatko he koronan vaikutuksen pienenevän vuonna 2021. Taulukosta 29 voimme huomata, että hieman alle puolet (41%) oli väittämän kanssa jokseenkin samaa mieltä. Toiseksi eniten (35%) vastauksia sai jokseenkin erimieltä kohta. Täysin erimieltä ja täysin samaa mieltä saivat kummatkin yhden vastauksen (6%). Keskiarvo oli 3,1 joten pieni enemmistö oli väittämän kanssa samaa mieltä.

Taulukko 29. Koronan vaikutuksen pieneneminen vuonna 2021

	N	Täysin eri- mieltä (1)	Jokseen- kin eri- mieltä (2)	Siltä vä- liltä (3)	Jokseenkin samaa mieltä (4)	Täysin samaa mieltä (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Koronan vai- kutuksen tu- lee pienene- mään vuonna 2021?	17	6 (1)	35 (6)	12 (2)	41 (7)	6 (1)	0 (2)	3,1

Seuraavassa taulukossa 30 lähdetään katsomaan ristiintaulukoinnin avulla, miten liikevaihto vaikuttaa yritysten mielipiteeseen koronan vaikutuksen pienenemisestä vuonna 2021. Hieman alle puolet (45%) yli 500 000 € liikevaihdon yrityksistä on väittämän kanssa jokseenkin erimieltä. Toisen puoliskon (37%) mielestä koronan vaikutus tulee ainakin hieman pieneneeseen vuonna 2021. Muutama yritys (18%) vastasi siltä väliltä vaihtoehdon. Yli puolet (66%) 100 001 € - 200 000 € liikevaihdolla toimivista yritystä oli jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Loput (33%) oli taas täysin erimieltä väittämän kanssa, joten he eivät usko, että koronan vaikutus tulee pieneneeseen vuonna 2021. Kolmasosa (33%) 200 001 € - 300 000 € yrityksistä oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Toinen kolmasosa (33%) oli jokseenkin erimieltä ja viimeinen kolmasosa (33%) oli jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa.

Taulukko 30. Koronan vaikutus tulevaisuuteen liikevaihtoon peilattuna

	0 €- 100 000 €	100 001 €- 200 000 €	200 001 € - 300 000 €	300 001 € - 400 000 €	400 001 € - 500 000 €	Yli 500 000 €	Kaikki
N.	0	3	3	0	0	11	17
%	%	%	%	%	%	%	%
Täysin eri- mieltä	0	33	0	0	0	0	6
Jokseenkin erimieltä	0	0	33	0	0	45	35
Siltä väliltä	0	0	0	0	0	18	12
Jokseenkin samaa mieltä	0	66	33	0	0	37	41
Täysin sa- maa mieltä	0	0	33	0	0	0	6
En osaa sa- noa	0	0	0	0	1	1	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100

Seuraavaksi vastaajilta kysyttiin mielipidettä väittämään ”kulutuskäyttäytyminen tulee muuttumaan?” Taulukosta 31 voimme nähdä, että suurin osa (72%) oli jokseenkin samaa mieltä väittämän kanssa. Hieman alle viidesosan (17%) valitsivat siltä väliltä vaihtoehdon. Kymmenes (11%) vastaajista oli täysin samaa mieltä väittämän kanssa. Keskiarvon ollessa 3,9 oli suurin osa yrityksistä, sitä mieltä, että kulutuskäyttäytyminen tulee muuttumaan.

Taulukko 31. Kulutuskäyttötymisen muutos

	N	Täysin eri- mieltä (1)	Jokseen- kin eri- mieltä (2)	Siltä vä- liltä (3)	Jokseenkin samaa mieltä (4)	Täysin sa- maa mieltä (5)	En osaa sanoa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Kulutuskäyttötymisen tulee muuttumaan?	18	0 (0)	0 (0)	17 (3)	72 (13)	11 (2)	0 (1)	3,9

Taulukosta 32 nähdään, kuinka yritykset kokevat riskienhallinnan tulevaisuudessa ja onko siihen panostettu nyt enemmän koronan vuoksi. Reilusti yli puolet (63%) yrityksistä on jonkin verran tavanomaista enemmän panostanut riskienhallintaan. Neljäsosa (26%) yrityksistä ei ole tehnyt poikkeusta tavanomaisesta. Kymmenesosa (11%) on huomattavasti enemmän panostanut koronan ja vastaavien riskien torjuntaan.

Taulukko 32. Riskienhallintaan panostaminen

	N	Huomatta- vasti tavan- omaista enemmän (1)	Jonkin ver- ran tavan- omaista enemmän (2)	Ei poikkeusta tavanomai- sesta (3)	Jonkin ver- ran tavan- omaista vä- hemmän (4)	Huomatta- vasti tavan- omaista vä- hemmän (5)	En osaa sa- noa	KA
	%	%	%	%	%	%		
Koronan vuoksi riskienhallintaan on nyt panostettu enemmän tulevaisuudessa?	19	11 (2)	63 (12)	26 (5)	0 (0)	0 (0)	0 (0)	2,2

Kyselyn viimeisenä kysymyksenä kysyttiin, kuinka yritykset ovat varautuneet koronaan tulevana vuosina. Tässä kysymyksessä yritykset pystyivät valitsemaan enemmän,

kuin yhden vaihtoehdon, joten vastauksia tuli yhteensä 31 kappaletta. Taulukosta 33 voimme huomata, että kolmasosa (32%) yrityksistä aikoo tulevaisuudessa panostaa liiketoimintamallien kehittämiseen. Toinen kolmasosa (29%) aikoo kehittää sisäistä toimintaa. Kymmenesosat (10%) aikoo ylläpitää suurempaa kassareserviä sekä investoida uuteen teknologiaan. Pieni osa (6%) aikoo tehostaa kassabudjetointia koronan varalle. Muutama yritys (13%) ei tule tekemään mitään erityisiä toimenpiteitä koronan varalle.

Taulukko 33. Koronaan varautumisen toimenpiteet

	N	%
Ylläpitämällä suurempaa kassareserviä	3	10 %
Kehittämällä sisäistä toimintaa	9	29 %
Tehostamalla kassabudjetointia	2	6 %
Investoimalla uuteen teknologiaan	3	10 %
Kehittämällä uusia liiketoimintamalleja	10	32 %
Emme tee toimenpiteitä	4	13 %
Jokin muu mikä?	0	0 %
Yhteensä	31	100 %

Lähdetään vielä tarkastelemaan ristiintaulukoinnin avulla, kuinka eri toimialat aikovat varautua koronaan tulevaisuudessa. Taulukosta 34 voimme todeta, että uusia liiketoimintamalleja lähdetään kehittämään teollisuus, tukku, kiinteistö, kustannus- ja palvelualan yrityksissä. Sisäistä toimintaa lähdetään kehittämään teollisuus, rakennus, tukku, informaatio, kiinteistö, palvelu – ja taidealan yrityksissä. Mitään toimenpiteitä koronan vuoksi ei tehdä teollisuus, rakennus, kuljetus -ja kiinteistöalan yrityksissä. Uuteen teknologiaan aikoo panostaa teollisuus, tukku -ja palvelualan yritykset. Suurempaa kassareserviä aikoo ylläpitää teollisuus, rakennus -ja tukkualan yritykset. Kassabudjettia aikoo tehostaa rakennus -ja tukkualan yritykset.

Taulukko 34. Toimialojen toimenpiteet tulevaisuudessa koronan varalta

	Teol.	Rak.	Tuk.	Kulj.	Inf.	Kiint.	Kust. ja mark	Palv.	Tai- teet	Kaikki
N.	6	4	8	1	1	6	1	3	1	31
%	%	%	%	%	%	%	%	%	%	%
Ylläpitämällä suurempaa kassareservä	17	25	13	0	0	0	0	0	0	10
Kehittämällä sisäistä toimintaa	33	25	38	0	100	33	0	33	100	29
Tehostamalla kassabudjetointia	0	25	13	0	0	0	0	0	0	6
Investoimalla uuteen teknologiaan	17	0	13	0	0	0	0	33	0	10
Kehittämällä uusia liiketoimintamalleja	17	0	25	0	0	50	100	33	0	32
Emme tee toimenpiteitä	17	25	0	100	0	17	0	0	0	13
Jokin muu, mikä?	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0
Yhteensä	100	100	100	100	100	100	100	100	100	100

5 Johtopäätökset

Tämän opinnäytetyön tavoitteena oli pyrkiä selvittämään, kuinka COVID-19 on vaikuttanut Keski-Suomalaisten pk-yritysten maksuvalmiuteen, kassanhallintaan ja tulevaisuuden toimenpiteisiin. Kaikki kyselyn vastaajat edustivat monista eri Keski-Suomen kunnista tulevia pk-yrityksiä. Yrityksistä suurempi osa toimi yli 500 000 € liikevaihdolla ja 1-10 henkilöstön voimin. Reilusti yli puolet yrityksistä harjoitti kotimaan kauppaa ja asiakaskunta koostui pääosin toisista yrityksistä.

Maksuvalmius

Tutkimustuloksista voidaan todeta, että suurimpaan osaan (74%) yrityksistä COVID-19:sta on ollut hyvin vähäinen vaikutus maksuvalmiuteen. Suurimmat negatiiviset muutokset maksuvalmiuteen on tapahtunut taiteen ja viihteen sekä kiinteistöalan

yrittäjällä myynnin laskun myötä. Yhdellä rakennusyrittäjällä maksuvalmius on heikentynyt pidentyneiden myyntisaatavien vuoksi. Muutamalla teollisuus- ja rakennusyrittäjällä maksuvalmiuden muutos on ollut positiivinen myynnin kasvun myötä. Pilon (2020), mukaan maksuvalmiutta voidaan parantaa juuri lisäämällä yrityksen myyntiä. Maksuvalmiuteen vähiten tuli muutoksia suurimpaan osaan (84%) yli 500 000 € liikevaihdolla toimiviin yrityksiin. Eniten negatiivista vaikutusta on tullut muutama (66%) 200 001 € -300 000 € yritykseen.

Tulosten perusteella luottoriskin koetaan olevan samalla tasolla vuosien 2019 ja 2020 välillä. Luottotappioiden määrä on pysynyt kutakuinkin samana. Luotonvalvontaan on silti panostettu enemmän korona vuoden aikana. Yksikään vastannut yritys ei ollut saanut maksuhäiriö merkintää vuonna 2020. Saatavien perintään ei ole tarvittu ulkopuolista perintätoimistoa. Yrityksiä ei ole tarvinnut laittaa toimituskieltoon vuonna 2020 enemmän kuin vuonna 2019.

Kassanhallinta

Suurin osa yrityksistä piti kassanhallintaa tärkeänä agendana COVID-19 kriisin aikana. Kassatilanteen parantamiseksi kuljetus yritys oli joutunut irtisanomaan työntekijöitä. Yksi kiinteistöhallintaan erikoistunut yritys oli joutunut lomauttamaan työntekijöitä. Tukkukauppa oli ottanut lainaa ja taide yritys oli myynyt tuotteita alennuksella. Kuitenkin valtaosalla (74%) yrityksistä ei ole ollut tarvetta tehdä mitään toimenpiteitä kassatilanteen parantamiseksi koronan aikana. Yksi teollisuus alan yritys sai jopa palkata lisää työntekijöitä suuren kysynnän vuoksi.

Yritykset eivät käyttäneet tai antaneet käteisalennuksia enemmän koronan aikana. Maksuehtojen hyväksymisessä ei nähty poikkeusta edelliseen vuoteen verrattuna ja suurin osa yrityksistä antoi maksuaikaa asiakkaille ilman lisäkuluja. Valtaosa (84%) yrityksistä ei ole hakenut lainaa tai tukea Finnverasta. Business Finland tukea oli saa-

nut pieni osa (22%) yrityksistä, mutta suurin osa (72%) ei ollut hakenut tukea laisinkaan. Kassabudjetointia käytti vain pieni osa (16%) yrityksistä. Kassabudjetointia käyttävät yritykset ovat kiinnittäneet siihen enemmän huomiota koronan aikana.

Tulevaisuus

Tutkimustuloksista voidaan huomata, että yritysten mielipiteet koronan vaikutuksen pienenemisestä tulevaisuudessa jakoi vastaukset puolesta ja vastaan. Hieman alle puolet (47%) oli sitä mieltä, että koronan vaikutus tulee pienenemään. Toisen puoliskon (41%) mielestä korona ei tule häviämään vuonna 2021. Pienen 100 001 € -300 000 € liikevaihdon yrityksistä suurin osa (66%) oli sitä mieltä, että koronan vaikutus tulee tulevaisuudessa pienenemään. Melkein kaikki (83%) yritykset olivat yhtä mieltä siitä, että kulutuskäyttäytyminen tulee jotenkin muuttumaan Suomessa. Suurin osa (74%) yrityksistä aikookin panostaa riskienhallintaan enemmän tulevaisuudessa koronan vuoksi. Suosituimpia toimenpiteitä tulevaisuuden varalle oli uusien liiketoimintamallien sekä sisäisten toimintojen kehittäminen. Tulevaisuusvaliokunnan (2020, 34-43) mukaan, uusilla innovaatioilla pystytäänkin mahdollisesti turvaamaan tulevat kasvavirrat ja yritys pystyy jatkamaan toiminnassa. Muutama teollisuus, rakennus, kuljetus- ja kiinteistöalan yritys ei aio tehdä mitään tulevaisuuden toimenpiteitä koronan vuoksi.

Yhteenveto

Vastaus tutkimusongelmaan on se, että COVID-19 on vaikuttanut hyvin vähän vastanneiden yritysten maksuvalmiuteen ja kassanhallintaan. Muutamien yritysten maksuvalmius on heikentynyt ja joidenkin yritysten maksuvalmius on parantunut koronan aikana. Kassatilanne on ollut vastanneilla yrityksillä hyvällä mallilla ja sen parantamiseen ei ole vaadittu suurempia toimenpiteitä. Kassanhallintaan pidettiin, kuitenkin tärkeänä seurattavana asiana koronan aikana. COVID-19 vuoksi yritykset ovat panostaneet tulevaisuuteen riskienhallinnalla sekä uusien liiketoimintamallien kehittämiseen.

6 Pohdinta

Tutkimuksen tavoitteet ja onnistuminen

Opinnäytetyön tavoitteena oli selvittää, kuinka COVID-19 on vaikuttanut Keski-Suomalaisten pk-yritysten maksuvalmiuteen, kassanhallintaan ja tulevaisuuden toimenpiteisiin. Tutkimus onnistuikin kohtalaisen hyvin ja sen avulla saatiin vastaus tutkittavaan ongelmaan. Tutkimustuloksia voidaan pitää jopa hieman yllättävinä, sillä tutkijan esioletus oli, että COVID-19 on vaikuttanut enemmänkin negatiivisesti yritysten maksuvalmiuteen sekä kassanhallintaan. Tutkimuksen kannalta olisi ollut tärkeää saada enemmän eri toimialoja mukaan vastaamaan kyselyyn, josta oltaisiin saatu vielä laajempi kuva Keski-Suomalaisten yritysten tilanteesta.

Otoksen koko oli 150 yritystä, joista 19 vastasi kyselyyn. Vastausprosentiksi muodostui näin ollen 12,6%. Tutkimuksen tuloksia ei täten voida pitää täysin yleistävänä pienen vastaajamäärän vuoksi. Voikin olla, että kriisissä oleva yritys ei viitsi tai kehtaa vastata kyselyyn. Ajankohtakaan ei varmasti ollut paras mahdollinen, sillä kysely lähetettiin ensimmäisen kerran vastaajille jouluviikolla. Mahdollisesti tänä aikana useampi henkilö oli vapailla ja sähköposti on jäänyt muiden viestien alle. Kysely lähetettiin sähköpostilla yritysten talous- tai toimitusjohtajille. Tällä varmistettiin, että henkilö on tietoinen yrityksen taloudellisesta tilasta. Yhdeksi ongelmaksi tutkimusta tehdessä muodostui otoksen hankinta. Yritykset piti etsiä manuaalisesti Fonectan palvelusta ja varmistaa, että yritys täyttää pk-yrityksen vaatimukset. Tämä prosessi vei paljon aikaa ja sen vuoksi otos jäi liian pieneksi.

Luotettavuus

Opinnäytetyön reliabiliteettia on vahvistettu rajaamalla ja varmistamalla, että otokseeni tulee perusjoukkoa kuvaavia yrityksiä. Luotettavalla yrityshaulla pystyin määrittämään yritysten tiedot ja täten saamaan pk-yrityksen raamit täytettäviä vastaajia mu-

kaan otokseeni. Alhaista vastaajamäärä lähdettiin torjumaan lähettämällä kysely uudestaan niille yrityksille, joilta ei saatu vastausta. Tällä ei, kuitenkaan ollut toivottua vaikutusta. Validiteetti kärsikin pienen vastaajamäärän vuoksi, mutta sitä pyrittiin parantamaan hyvällä suunnittelulla ja tarkalla aikataulutuksella. Kyselyn kysymykset pohjautuivat teoriaan ja ne olivat muotoiltu helposti ymmärrettäviksi. Tutkimus on luotettava, jos se toistettaessa antaa täysin samat tulokset. (Vilkkä 2007, 149). Tutkimuksen vaiheet on dokumentoitu huolellisesti, jolla mahdollistetaan tutkimuksen uudelleenmittauksen mahdollisuus. Uudelleenmittaus ei kuitenkaan ole järkevää rajallisen ajan vuoksi.

Jatkotutkimusaiheet

Tässä opinnäytetyössä kartoitettiin Keski-Suomalaisten yritysten kassanhallinnan, maksuvalmiuden ja tulevaisuuden toimenpiteitä COVID-19 pandemian aikana. Tutkimuksessa nousi eteen mielenkiintoisia seikkoja tulevaisuuden toimenpiteistä ja riskienhallinnasta. Jatkotutkimusaiheena voisi tarkastella syvemmin COVID-19 vaikutuksia riskienhallinnan näkökulmasta. Toisena mielenkiintoisena vaihtoehtona voitaisiin tutkia tarkemmin yritysten maksuvalmiutta COVID-19 pandemian aikana. Tähän voitaisiin ottaa koko Suomen yrityskanta tai vain keskittyä johonkin tiettyyn toimialaan.

Lähteet

- Business Finland. 2020. Business finlandilta uusi tilapäinen tki-lainarahoitus paljon työllistävälle yrityksille häiriötilanteen ratkaisemiseen. Tiedote. Viitattu 22.10.2020. <https://www.businessfinland.fi/ajankohtaista/uutiset/tiedotteet/2020/business-finlandilta-uusi-tilapainen-tki-lainarahoitus-paljon-tyollistaville-yrityksille-hairiotilanteen-ratkaisemiseen>
- Cowles, E. & Nelson, E. 2015. An Introduction to Survey Research. New York: Business Expert Press.
- Dillman, A., Smyth, J. & Christian, L. 2015. Internet, phone, mail, and mixed-mode surveys : the tailored design method. Hoboken, New Jersey: Wiley cop.
- Euroopan komissio. 2015. Pk-yrityksen määritelmä. Käyttöopas Euroopan unionin julkaisutoimisto. Viitattu 11.3.2021. http://publications.europa.eu/resource/ellar/79c0ce87-f4dc-11e6-8a35-01aa75ed71a1.0007.01/DOC_1.
- Finnvera. 2020. Yritys, autamme koronan aiheuttamassa poikkeustilanteessa. Tiedote. Viitattu 22.10.2020. <https://www.finnvera.fi/kasvu/ajankohtaista-yrityksille>
- Heikkilä, T. 2014. Tilastollinen tutkimus. 9. p. Helsinki: Edita Publishing
- Hiltunen, A. 2015. Johtamisesta. Helsinki: Talentum Pro
- Ikäheimo, S., Laitinen, E., Laitinen, T. & Puttonen, V. 2011. Laskentatoimi ja rahoitus. Sundom: Vaasan Yritysinformaatio.
- Intrum. 2020. European Payment Report 2020. Intrumin tutkimus. Viitattu 20.10.2020. <https://www.intrum.fi/media/8877/finland-epr-countryreport-2020-final.pdf>
- Iskala, J. 2020. Korona räjäytti maksuajat Suomessa. Intrumin tutkimuksen tiivistys. Viitattu 15.10.2020. <https://www.intrum.fi/fi/ratkaisut-yrityksille/uutiset/tiedotteet/epr-2020-korona-rajaytti-maksuajat-suomessa/>
- Jormakka, R., Koivusalo, K., Lappalainen, J. & Niskanen, M. 2016. Laskentatoimi. Helsinki: Edita.
- Kallunki, J-P. 2014. Tilinpäätösanalyysi. Helsinki: Talentum.
- Kananen, J. 2008. Kvantti. Kvantitatiivinen tutkimus alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.

- Kananen, J. 2011. Kvantti: kvantitatiivisen opinnäytetyön kirjoittamisen käytännön opas. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Kananen, J. 2015. Opinnäytetyön kirjoittajan opas. Näin kirjoitan opinnäytetyön tai pro gradun alusta loppuun. Jyväskylä: Jyväskylän ammattikorkeakoulu.
- Knüpfer, S. & Puttonen, V. 2018. Moderni rahoitus. Helsinki: Alma Talent
- Koski, T. 2012. Pk-yrityksen strateginen talousjohtaminen. Helsinki: Kauppakamari.
- Lahti, S. & Salminen, T. 2014. Digitaalinen taloushallinto. Helsinki: Sanoma Pro.
- Laitinen, T. & Laitinen, E. 2014. Yrityksen maksukyky: arviointi ja ennakointi. Helsinki: KHT-Media.
- Lindström, J. 2014. Luotonvalvonta ja saatavien perintä. Helsinki: Talentum.
- Martikainen, M. & Vaihekoski, M. 2015. Yritysrahoituksen perusteet. Helsinki: Sanoma Pro.
- Müller, M. 2009. Essentials of inventory management. New York: AMACOM.
- Mäkinen, L. 2012. Yrityksen kassasuunnittelu: kasva terveesti ja turvaa tulevaisuus. Helsinki: Suomen Yrityskirjat Oy
- Niskanen, J. & Niskanen, M. 2013. Yritysrahoitus. Helsinki: Edita.
- Parmasivan, C. & Subramanian, T. 2009. Financial management. New Delhi: New Age International Ltd.
- Pilot. 2020. Solvency vs Liquidity. Pilot Blogi julkaistu 2020. Viitattu 23.10.2020. <https://pilot.com/blog/solvency-vs-liquidity/>.
- PK-yritysbarometri. 2020. Pk-yritysten näkymissä poikkeuksellisen nopea lasku koronan vuoksi. Työ- ja elinkeinoministeriön julkaisu. Viitattu 16.10.2020. <https://tem.fi/-/pk-yritysbarometri-pk-yritysten-nakymissa-poikkeuksellisen-nopea-lasku-koronan-vuoksi>
- Platt, H. 2010. Lead with ca\$h: cash flow for corporate renewal. London: Imperial College Press.
- Ramagopal, C. 2009. Accounting for managers starting from basics: an exclusive & comprehensive book covering revised UGC syllabus. New Delhi: New Age International.
- Saaranen-Kauppinen, A. & Puusniekka, A. 2006. KvaliMOTV - Menetelmäopetuksen tietovaranto. Verkkojulkaisu. Tampere: Yhteiskuntatieteellinen tietoarkisto. Viitattu 11.10.2020. https://www.fsd.uta.fi/menetelmaopetus/kvali/L2_3_1.html.

- Sagner, J. 2010. Essentials of Working Capital Management. Chichester: Wiley.
- Sagner, J. 2014. Working capital management: applications and cases. Hoboken, New Jersey: Wiley.
- Sandström, A. 2011. Handbook of solvency for actuaries and risk managers : theory and practice. Boca Raton, Florida: CRC Press.
- Sherman, A. 2012. Raising capital : get the money you need to grow your business. New York: AMACOM.
- Syvänperä, O. & Lindfors, H. 2014. Pk-yrityksen budjetointi ja raportointi käytännönläheisesti. Helsinki: Helsingin seudun kauppakamari.
- Tulevaisuusvaliokunta. 2020. Koronapandemian hyvät ja huonot seuraukset lyhyellä ja pitkällä aikavälillä. Eduskunnan tulevaisuusvaliokunnan julkaisu 1/2020. Viitattu 22.10.2020.
https://www.eduskunta.fi/FI/naineduskuntatoimii/julkaisut/Documents/tuvj_1+2020.pdf.
- Vilkka, H. 2007. Tutki ja mittaa: määrällisen tutkimuksen perusteet. Helsinki: Tammi.
- Vilpas, P. N.d. Kvantitatiivinen tutkimus. Metropolia ammattikorkeakoulun opettajan aineisto. Viitattu 12.10.2020.
<https://users.metropolia.fi/~pervil/kvantsu/Moniste.pdf>.
- Yrittäjät. 2020. Yrittäjägallup: 73 prosenttia yrityksistä ongelmassa koronan takia. Tiedote julkaistu 27.3.2020. Viitattu 16.10.2020.
<https://www.yrittajat.fi/tiedotteet/623066-yrittajagallup-73-prosenttia-yrityksista-ongelmassa-koronan-takia>.

Liitteet

Yrityksenne perustiedot

1. Yrityksen toimiala (valitse yksi)

- Maatalous, metsätalous ja kalatalous
- Kaivostoiminta ja louhinta
- Teollisuus
- Sähkö- kaasu- ja lämpöhuolto, jäähdytysliiketoiminta
- Vesihuolto, viemäri- ja jätevesihuolto
- Rakentaminen
- Tukku ja vähittäiskauppa
- Kuljetus ja varastointi
- Majoitus ja ravitsemistoiminta
- Informaatio ja viestintä
- Rahoitus ja vakuutustoiminta
- Kiinteistöala
- Hallinto ja tukipalvelutoiminta
- Koulutus
- Terveys ja sosiaalipalvelut
- Taiteet, viihteet ja virkistys
- Joku muu mikä?

2. Liikevaihto (valitse yksi)

- 0 €-100 000 €
- 100 001 €-200 000 €
- 200 001 € - 300 000 €
- 300 001 € -400 000 €
- 400 001 € - 500 000 €
- Yli 500 000 €

3. Henkilöstömäärä
(valitse yksi)

- 1-5
- 6-10
- 11-15
- 16-20
- Yli 20

4. Yhtiömuoto
(valitse yksi)

- Toiminimi, Tmi
- Avoin yhtiö, Ay
- Kommandiittiyhtiö, Ky
- Osakeyhtiö, Oy
- Julkinen osakeyhtiö, Oyj
- Osuuskunta

5. Kotipaikkakunta
(kirjoita)

6. Tekeekö yrityksenne ulkomaankauppaa?
(valitse yksi)

- Kyllä
- Ei

7. Enemmistö yrityksemme asiakkaista on
(valitse yksi)

- Kuluttajia, B2C
- Yrityksiä, B2B

Miten koet koronan vaikuttavan yrityksenne maksuvalmiuteen?

8. Miten luottoriski on muuttunut vuonna 2020?
(valitse yksi)

- Kasvanut merkittävästi
- Kasvanut hieman
- Ei havaittavaa muutosta
- Vähentynyt hieman
- Vähentynyt merkittävästi
- En osaa sanoa

9. Miten myyntisaatavien maksuajat ovat muuttuneet koronaepidemian aikana?
(valitse yksi)

- Pidentyneet huomattavasti
- Pidentyneet jonkin verran
- Ei havaittavaa muutosta
- Lyhentyneet jonkin verran
- Lyhentyneet huomattavasti
- En osaa sanoa

10. Yrityksemme maksuvalmius on pysynyt samana vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuoteen?
(valitse yksi)

- Täysin erimielitä
- Jokseenkin erimielitä
- Siltä väliltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

11. Maksuvalmiuden muutos on johtunut?**(valitse yksi tai useampi)**

- Myyntisaatavien maksuajat ovat pidentyneet
- Myynnin lasku (tulorahoituksen heikkeneminen)
- Myynnin kasvu (tulorahoituksen parantuminen)
- Luottotappiot
- Ostoveljoille ei saada maksuaikaa
- Varaston kierron hidastuminen
- Jokin muu, mikä?

12. Yrityksemme on saanut maksuhäiriö merkinnän vuonna 2020?**(valitse yksi, jos vastasit KYLLÄ vastaa kysymyksiin 13 ja 14. jos vastasit EI siirry kysymykseen 15.)**

- Kyllä
- Ei

15. Yrityksemme on tehostanut luotonvalvontaa koronan vuoksi?**(valitse yksi)**

- Huomattavasti tavanomaista enemmän
- Jonkin verran tavanomaista enemmän
- Ei poikkeusta tavanomaisesta
- Jonkin verran tavanomaista vähemmän
- Huomattavasti tavanomaista vähemmän
- En osaa sanoa

16. Luottotappiot ovat kasvaneet vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuoteen?**(valitse yksi)**

- Täysin erimieltä
- Jokseenkin erimieltä
- Siltä väliltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

17. Miten olette käyttäneet perintätoimistoa saatavien perintään vuonna 2020? (valitse yksi)

- Huomattavasti tavanomaista enemmän
- Jonkin verran tavanomaista enemmän
- Ei poikkeusta tavanomaisesta
- Jonkin verran tavanomaista vähemmän
- Huomattavasti tavanomaista vähemmän
- En osaa sanoa

18. Olemme joutuneet laittamaan asiakkaita enemmän toimituskieltoon maksamattomien laskujen vuoksi vuonna 2020? (valitse yksi)

- Huomattavasti tavanomaista enemmän
- Jonkin verran tavanomaista enemmän
- Ei poikkeusta tavanomaisesta
- Jonkin verran tavanomaista vähemmän
- Huomattavasti tavanomaista vähemmän
- En osaa sanoa

**19. Kassanhallinnan merkitys on kasvanut koronan aikana
(valitse yksi)**

- Täysin erimieltä
- Jotseenkin erimieltä
- Siltä väliltä
- Jotseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

**20. Yrityksemme on käyttänyt käteisalennuksia vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuoteen?
(valitse yksi)**

- Huomattavasti tavanomaista enemmän
- Jonkin verran tavanomaista enemmän
- Ei poikkeusta tavanomaisesta
- Jonkin verran tavanomaista vähemmän
- Huomattavasti tavanomaista vähemmän
- En osaa sanoa

**21. Yrityksemme on antanut käteisalennuksia vuonna 2020 verrattuna edelliseen vuoteen?
(valitse yksi)**

- Huomattavasti tavanomaista enemmän
- Jonkin verran tavanomaista enemmän
- Ei poikkeusta tavanomaisesta
- Jonkin verran tavanomaista vähemmän
- Huomattavasti tavanomaista vähemmän
- En osaa sanoa

22. Yrityksemme on joutunut hyväksymään vuonna 2020 pitempiä maksuehtoja, kuin haluaisimme?
(valitse yksi)

- Huomattavasti tavanomaista enemmän
- Jonkin verran tavanomaista enemmän
- Ei poikkeusta tavanomaisesta
- Jonkin verran tavanomaista vähemmän
- Huomattavasti tavanomaista vähemmän
- En osaa sanoa

23. Toimenpiteet mitä teemme, kun asiakas pyytää pitempiä maksuaikoja?
(valitse yksi tai useampi)

- Hyväksymme pidemmät maksuehdot lisämaksusta
- Annamme pidemmän maksuajan ilman lisämaksua
- Emme suostu maksuajan pidentymiseen
- Jokin muu, mikä?

24. Olemme käyttäneet ulkoisia kassanhallinnan palveluita koronan aikana?
(valitse yksi, jos vastasit KYLLÄ vastaa kysymyksiin 25 ja 26. jos vastasit EI siirry kysymykseen 27.)

- Kyllä
- Ei

27. Korona pandemian takia kassatilanteemme on vaatinut seuraavia toimenpiteitä?
(valitse yksi tai useampi)

- Lainan ottoa
- Myymään tuotteita alennuksella
- Myymään myyntisaatavat rahoitusyhtiölle
- Neuvottelemaan maksuaikaa laskuille
- Lomauttamaan työntekijöitä
- Irtisanomaan työntekijöitä
- Ei mitään ylläolevista
- Jokin muu, mikä?

28. Olemme hakeneet Finnverasta avustuksen Koronan vuoksi?
(valitse yksi)

- Kyllä ja saimme avun
- Emme ole hakeneet
- Olemme hakeneet, mutta emme saaneet avustusta

29. Olemme hakeneet Business Finlandin tukea?
(valitse yksi)

- Kyllä ja saimme tuen
- Emme ole hakeneet
- Olemme hakeneet, mutta emme saaneet tukea

30. Yrityksemme käyttää kassabudjetointia?
(valitse yksi, jos vastasit KYLLÄ vastaa kysymykseen 31. jos vastasit EI siirry seuraavalle sivulle)

- Kyllä
- Ei

32. Koronan vaikutus tulee pieneneään vuonna 2021?
(valitse yksi)

- Täysin erimieltä
- Jokseenkin erimieltä
- Siltä väliltä
- Jokseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä,
- En osaa sanoa

**33. Kulutuskäyttäytyminen tulee muuttumaan
(valitse yksi)**

- Täysin erimielistä
- Jotseenkin erimielistä
- Siltä väliltä
- Jotseenkin samaa mieltä
- Täysin samaa mieltä
- En osaa sanoa

**34. Koronan vuoksi riskienhallintaan on nyt panostettu enemmän tulevaisuudessa?
(valitse yksi)**

- Huomattavasti tavanomaista enemmän
- Jonkin verran tavanomaista enemmän
- Ei poikkeusta tavanomaisesta
- Jonkin verran tavanomaista vähemmän
- Huomattavasti tavanomaista vähemmän
- En osaa sanoa

**35. Olemme varautuneet koronaan tulevina vuosina?
(valitse yksi tai useampi)**

- Ylläpitämällä suurempaa kassareserviä
- Kehittämällä sisäistä toimintaa
- Tehostamalla kassabudjetointia
- Investoimalla uuteen teknologiaan
- Kehittämällä uusia liiketoimintamalleja
- Emme tee toimenpiteitä
- Jokin muu mikä?